

På vei mot fagskoler?

En kartlegging av privatskolemarkedet

Ellen Brandt

© NIFU STEP Studier av innovasjon, forskning og utdanning
Wergelandsveien 7, 0167 Oslo

Rapport 17/2007
ISBN 82-7218-531-8
ISSN 1504-1824

For en presentasjon av NIFU STEPs øvrige publikasjoner, se www.nifustep.no

Studier av innovasjon, forskning og utdanning
Studies in Innovation, Research and Education
Wergelandsveien 7, 0167 Oslo
Tlf. +47 22 59 51 00 • www.nifustep.no

Forord

NIFU STEP gir i denne rapporten en oversikt over ulike yrkesrettede utdanningstilbud med studieavgifter fra private skoler. Fokus er på utdanninger som ikke reguleres av Opplæringsloven, Lov om frittstående skoler, Lov om fagskoleutdanning eller Lov om universiteter og høyskoler.

Samtidig ser vi på utviklingen med at private skoler i økende grad søker NOKUT om godkjenning for sine utdanninger etter Lov om fagskoleutdanning. Rapporten viser hvilke utdanninger som allerede var godkjent av NOKUT i mai 2007 og hvilke utdanninger det var søkt om godkjenning for. Siden NOKUT kontinuerlig godkjenner nye utdanninger etter fagskoleloven (eller avslår godkjenning), vil bildet ha endret seg til studieåret 2007/2008.

Oversikten over de ulike yrkesrettede utdanningstilbudene fra private skoler omfatter for hver utdanning også utdanningens varighet, antall undervisningstimer (for deltidsutdanninger), opptakskrav, hvilken kompetanse utdanningen gir, pris for hele utdanningen og antall studenter 2006/07.

Rapporten ser også på om det har vært vekst i privatskolemarkedet det siste tiåret. Har det blitt flere studenter i private utdanningstilbud i alle fagområder? Har det blitt flere skoler og flere utdanninger?

Arbeidet med rapporten har vært et oppdrag for Forbrukerrådet.

Rapporten er også en oppfølging av en tilsvarende kartlegging i 1999 for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, til bruk for Berg-utvalget som utredet fagskoleutdanninger og foreslo en egen lov for dette utdanningsnivået.

Rapporten er skrevet av forsker Ellen Brandt som også har vært prosjektleder.

Oslo, mai 2007

Petter Aasen
direktør

Bjørn Stensaker
forskningsleder

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Problemstillinger	5
1.1.1	Vekst i privatskolemarkedet?.....	6
1.1.2	Kartlegging av privatskolemarkedet i 2007.....	7
1.2	Datakilder	7
2	Vekst i privatskolemarkedet? Elever 1998 -2006	9
3	Vekst i privatskolemarkedet? Yrkesrettede utdanninger ved private skoler i 1999 og 2007	13
4	Kartlegging av yrkesrettede utdanninger ved private skoler i 2007	17
5	Utviklingen i privatskolemarkedet 1998 – 2006 og videre fremover	57
	Referanser	60

1 Innledning

1.1 Problemstillinger

Denne kartleggingen av privatskolemarkedet har vært et oppdrag for Forbrukerrådet. Privatskoler har betydning personlig og økonomisk for studentene som forbrukere, med årlige studieavgifter på opptil 100.000 kroner. Forbrukerrådet mottar henvendelser fra studenter som søker hjelp til å klage over utdanningstilbud (kvalitet, tillegg i pris, avbruddsvilkår). Søkere oppfatter det som en garanti for kvalitet at en utdanning er godkjent for lån i Statens lånekasse for utdanning. Denne godkjenningen er imidlertid en mindre omfattende prosess enn godkjenning etter en av utdanningslovene (Opplæringsloven, Lov om frittstående skoler, Lov om fagskoleutdanning, Lov om universiteter og høyskoler).

Godkjenning av utdanningen etter en utdanningslov kreves for at studentene skal få lån og stipend i Statens lånekasse for utdanning, med virkning fra høsten 2008. Derfor er privatskolemarkedet i endring og utdanningene vil i større grad bli regulert.

Lov om frittstående skoler fra 2003 (tidligere Privatskoleloven fra 1970) regulerer private grunnskoler og videregående skoler. I denne kartleggingen inkluderer vi tilbudene fra godkjente private videregående skoler som gir yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler. Disse skolene er godkjent etter kapittel 6A i loven og omtales som "frittstående videregående skole uten paralleller". Hvis skolen får statstilskudd, kan den ha relativt lave studieavgifter som et konkurransefortrinn på utdanningsmarkedet.

Lov om fagskoleutdanning trådte i kraft i juni 2003. I 2006 la Kunnskapsdepartementet frem forslag om endringer i loven, etter at Stortingskomiteen ønsket en avklaring av forholdet mellom videregående skoler og fagskoler. Forslaget har vært til høring og blir trolig lagt frem for Stortinget i løpet av våren 2007. Fagskoleutdanninger er yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, med en varighet fra et halvt år til to år. Fagskoleutdanninger skal være et praktisk rettet alternativ til studier ved universiteter og høyskoler. Godkjenning av en utdanning foretas av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) med bruk av sakkyndige komiteer. Det er den enkelte utdanning som godkjennes, ikke skolen. De første årene var det få søknader om godkjenning av utdanninger fra private skoler, søknadene kom fra offentlige tekniske fagskoler. De nye betingelsene har ført til en strøm av søknader fra private skoler til NOKUT. Godkjenningsprosessen tar tid, så det blir kø og ventetid. Et spørsmål i kartleggingen er om utdanningen er godkjent som fagskoleutdanning av NOKUT eller om skolen har søkt om slik godkjenning.

De uregulerte private skolene som tilbyr yrkesrettet utdanning som ikke blir gitt ved offentlige videregående skoler, er hovedfokus for denne kartleggingen. Disse skolene vil i de nærmeste årene måtte søke om og oppnå offentlig godkjenning av utdanningene for at deres

elever/studenter skal kunne få gunstige lån i Statens lånekasse for utdanning. Privatskoler som ikke kan tilby dette, vil stå svakere i konkurransen om søkere – i hvert fall på markedet for heltidsutdanninger.

Denne kartleggingen av privatskolemarkedet er en oppfølging av en tilsvarende kartlegging NIFU STEP gjorde i 1999 som et oppdrag for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, noe som utgjør et grunnlag for å studere endringer. Den forrige kartleggingen var til bruk for Berg-utvalget som utredet fagskoleutdanninger og foreslo en egen lov for dette utdanningsnivået. Vår rapport (Kårstein & Brandt 1999) var grunnlag for en beskrivelse av opplæringstilbud på det som da ble kalt ”mellomnivået” – nivå mellom videregående skole og høyere utdanning – i kapittel 2 i utvalgets utredning ”Mellom barken og veden – om fagskoleutdanninger” (NOU 2000:5).

1.1.1 Vekst i privatskolemarkedet?

Private skoler som tilbyr yrkesrettet utdanning med studieavgifter må markedsføre sine tilbud til mulige søkere. Gjennom reklame i media, stands på utdanningsmesser og spennende websider får vi inntrykk av at dette er et marked i vekst med mange nyheter. Men det er ikke sikkert at markedet vokser. En alternativ tilnærming er at det er blitt sterkere konkurranse med offentlige skoler og høyskoler/universiteter som også markedsfører sine tilbud.

Statens lånekasse for utdanning gir støtte (lån/stipend) til stadig flere elever for utdanning på videregående nivå (ikke høyere utdanning) ved private skoler. Midt på 1990-tallet var det rundt 10.000 støttemottakere og i 2005/06 var det 26.000 støttemottakere med et samlet beløp på 1,5 milliarder kroner. Bare 5.000 av disse siste var i vanlig videregående utdanning (rettighet) ved private skoler.

Dette tyder på at det har vært vekst i privatskolemarkedet for yrkesrettet utdanning. Kjennetegnene ved denne utviklingen vil stå i fokus i denne kartleggingen. Vi vil søke svar på flere spørsmål:

- Har samlet antall elever/studenter økt uavbrutt fra år til år, eller har det vært færre i enkelte år?
- Hvilke typer utdanninger har blitt mer populære? Har noen typer utdanninger blitt mindre populære og fått færre elever/studenter?
- Har det blitt startet mange nye utdanninger, slik at antall utdanningstilbud har økt? De private skolene, særlig de uregulerte, står friere til raskt å kunne starte nye utdanninger ut fra endringer i behov og etterspørsel i arbeidslivet. Det er også mulig at noen utdanninger legges ned, slik at antallet utdanningstilbud ikke øker.
- Har netto flere skoler blitt etablert eller har det skjedd fusjoner o l?

For å svare på disse spørsmålene bruker vi to ulike datakilder. For å svare på de første spørsmålene om elever/studenter bruker vi spesialtabeller bestilt fra Statistisk sentralbyrå for årene 1998 til 2006. For å svare på de andre spørsmålene om utdanninger og skoler

sammenlikner vi resultatene fra våre to kartlegginger i 1999 og 2007 (her mangler dessverre tall for elever/studenter fra flere skoler i 2007).

1.1.2 Kartlegging av privatskolemarkedet i 2007

Både ved kartleggingen i 1999 og kartleggingen i 2007 har vi innhentet følgende opplysninger om hver yrkesrettet utdanning ved private skoler:

- Fagfelt
- Skole
- Om skolen er godkjent frittstående videregående skole uten paralleller (6 A)
- Utdanningens navn
- Er utdanningen godkjent som fagskoleutdanning eller er det levert søknad om godkjenning? (nytt i 2007)
- Varighet (antall år heltid, eventuelt antall år deltid)
- Undervisningstid i timer (bare for deltidsutdanninger i helsefag/alternativ medisin)
- Opptakskrav
- Kompetanse utdanningen gir
- Pris for hele utdanningen
- Antall studenter

1.2 Datakilder

Fra Statistisk sentralbyrå har vi bestilt spesialtabeller over antall elever i private videregående skoler som ikke er under Opplæringsloven (dvs ikke vanlig videregående opplæring) fordelt etter fagfelt årlig 1998 – 2006.

Til rapporten i 1999 bestilte vi tilsvarende tabeller for årene 1992 – 1997, men det var da ikke mulig å skille ut private skoler så tabellene omfattet også offentlige etatsutdanninger, befalsutdanning o.l. Dessuten brukte vi tilsvarende publiserte tabeller for årene 1985 – 1992, også her både private og offentlige skoler utenfor daværende Lov om videregående opplæring. Disse to tabellene finnes på side 57 i Kårstein & Brandt rapporten. Vi har ikke inkludert dem nå, det kan være forvirrende at tabellene også omfatter utdanninger fra offentlige skoler.

Til kartleggingen av yrkesrettede utdanningstilbud fra privatskoler i 2007 har vi brukt flere kilder:

- Skoler fra annonser, avisomtaler, 1880 - Telefonkatalogen Online, nettsider og vår kartlegging i 1999
- Godkjente frittstående videregående skoler uten paralleller fra Kunnskapsdepartementets oversikt
- For utdanninger (navn, varighet, opptakskrav, kompetanse, pris) skolenes nettsider og studiekataloger

- For antall studenter 2006/07 og eventuell NOKUT godkjenning/søknad brev med flere purrerunder og e-post til skolene. Dessverre har ikke alle skoler svart, noe alle skoler gjorde i 1999.

En liste over alle skolene i kartleggingen med navn, adresse, telefon og webadresse finnes sist i rapporten.

Samtidig må det understrekes at enkelte utdanninger allikevel kan ha unnlatt å bli fanget opp. Gitt mangfoldet i kartleggingsmetoder vil dette eventuelt dreie seg om et svært lite antall utdanninger/skoler.

2 Vekst i privatskolemarkedet? Elever 1998 -2006

- Har det blitt flere elever i yrkesrettet utdanning ved private skoler i de senere årene?
- Hvilke typer utdanning har blitt mer populære og fått flere elever?

For å svare på spørsmålene bestilte vi spesialtabeller fra Statistisk sentralbyrå for årene 1998 til 2006. Tabellene gir antall elever fordelt på fagfelt årlig ved private videregående skoler som ikke er under Opplæringsloven (dvs ikke vanlig videregående opplæring).

Tabell 1 *Elever i private videregående skoler (ikke under Opplæringsloven) etter fagfelt 1. oktober 1998 - 2006*

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Alle fagfelt	7.500	8.384	9.517	8.180	7.571	8.078	7.814	7.603	6.508
Humanistiske og estetiske fag	2.294	2.742	3.109	3.365	3.488	3.836	3.799	3.906	3.099
Samfunnsfag og juridiske fag	335	282	317	311	322	679	747	773	999
Økonomiske og administrative fag	814	1.258	1.062	1.098	834	1.476	1.266	1.385	548
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	3.220	3.227	3.992	2.509	1.812	745	603	369	337
Helsefag, sosialfag og idrettsfag	687	667	604	559	565	703	714	565	706
Primærnæringsfag	4						36		18
Samferdselsfag, sikkerhetsfag og andre servicefag	143	208	249	338	319	479	494	499	670
Uoppdelt	3		184		231	160	155	106	131

Kilde: Statistisk Sentralbyrå spesialtabeller

Ingen uavbrutt vekst i antall elever

Ut fra antall elever har det ikke vært noen uavbrutt vekst i privatskolemarkedet for yrkesrettet utdanning fra 1998 til 2006. Hvert år har det vært mellom 7.500 og 8.500 elever, unntatt et maksimum på 9.500 elever i 2000 og en nedgang til 6.500 elever i 2006.

Siden 2003 har elevtallet vært synkende.

Humanistiske og estetiske fag har blitt mer populære. Antall elever har økt år for år fra vel 2.000 elever i 1998 til nesten 4.000 elever i 2005, men bare 3.000 elever i 2006.

Samfunnsfag og juridiske fag har blitt mer populære. Antall elever har økt fra rundt 300 elever i årene 1998-2002 til 1.000 elever i 2006.

Økonomiske og administrative fag er også populære med mange elever, men antall elever har variert fra 800 til 1.500. Siden 2003 har det vært nedgang til bare 550 elever i 2006.

Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag var det mest populære fagfeltet de første årene i perioden, med 3.000 – 4.000 elever. Her var det mange IT utdanninger. Etter 2001 har antall elever sunket dramatisk, til bare 300 elever i 2006.

Helsefag, sosialfag og idrettsfag har hatt fra 550 elever til 700 elever i hele perioden.

Primærnæringsfag (jordbruk, skogbruk, fiske) finnes nesten ikke ved private skoler.

Samferdselsfag, sikkerhetsfag og andre servicefag har blitt mer populære. Antall elever har økt fra 150 elever i 1998 til vel 650 elever i 2006. Her er det utdanninger i bl.a. reiseliv.

Hva med nye fagskoleutdanninger?

Fra høsten 2005 til høsten 2006 ble det færre elever i private videregående skoler som ikke er under Opplæringsloven. Det har sammenheng med at noen utdanninger fra disse skolene i dette tidsrommet ble godkjent som fagskoleutdanninger. Det var bare 116 elever i ”andre fagskoler” (enn tekniske fagskoler) 1. oktober 2005. Mens det var så mange som 2.316 elever i ”andre fagskoler” 1. oktober 2006.

Hvordan blir bildet for 2006 hvis vi inkluderer disse elevene?

Tabell 2 Elever i fagskoler og private videregående skoler (ikke under Opplæringsloven) etter fagfelt 1. oktober 2006

	Elever i fagskoler (ikke tekniske fagskoler)	Elever i private videregående skoler (ikke under Opplæringsloven)	Elever i fagskoler og private videregående skoler (ikke under Opplæringsloven)
Alle fagfelt	2.316	6.508	8.824
Humanistiske og estetiske fag	631	3.099	3.730
Samfunnsfag og juridiske fag	17	999	1.016
Økonomiske og administrative fag	581	548	1.129
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	909	337	1.246
Helsefag, sosialfag og idrettsfag	26	706	732
Primærnæringsfag	-	18	18
Samferdselsfag, sikkerhetsfag og andre servicefag	152	670	822
Uoppgitt	-	131	131

Kilde: Statistisk Sentralbyrå spesialtabeller

Når vi tar med de nye godkjente fagskoleutdanningene, fikk de private skolene økning i elevtallet fra 7.600 elever i 2005 til 8.800 elever i 2006.

Også i de fleste fagfelt ble det økt elevtall fra 2005 til 2006 når vi tar med de godkjente fagskoleutdanningene ved private skoler. For naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag økte elevtallet sterkt fra 350 til 1.200.

For humanistiske og estetiske fag sank elevtallet litt, fra 3.900 til 3.700. For økonomiske og administrative fag sank elevtallet fra nesten 1.400 til vel 1.100.

Hvilke typer utdanning ved private skoler ble allerede fra 2005 til 2006 godkjent som fagskoleutdanninger? Alle fagfelt (unntatt primærnæringsfag) var representert.

Humanistiske og estetiske fag hadde høsten 2006 vel 600 elever i godkjente fagskoleutdanninger, som var 1/6 av alle elevene.

Økonomiske og administrative fag hadde 580 elever i godkjente fagskoleutdanninger, som var 1/2 av alle elevene.

Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag hadde allerede 900 elever i godkjente fagskoleutdanninger, som var $\frac{3}{4}$ av alle elevene.

Hvorfor har ikke sett på veksten i privatskolemarkedet over en lengre periode enn fra 1998 til 2006? Det ville vi gjerne, men det er dessverre ikke mulig fordi statistikken da over utdanning som var ”utenfor Lov om videregående opplæring” ikke skilte mellom private skoler og offentlige skoler. Til en tidligere kartlegging av ”utdanning på mellomnivået” bestilte vi fra Statistisk sentralbyrå tabeller for elevtall etter fagfelt ved slik utdanning for årene 1993-1997 og brukte publiserte tabeller for 1985-1992. Elever ved offentlige etatsskoler og befalsskoler var inkludert. Disse tabellene og en oppsummering finnes i vår rapport (Kårstein & Brandt 1999 side 11-12, 57).

3 Vekst i privatskolemarkedet? Yrkesrettede utdanninger ved private skoler i 1999 og 2007

Vi skal nå se hva våre to kartlegginger av yrkesrettede utdanninger ved private skoler kan fortelle oss om utviklingen i dette markedet fra 1999 til 2007. Dette er utdanninger som ikke er vanlig videregående opplæring, dvs elevene kommer ikke inn under Opplæringsloven.

Kartleggingene omfatter fire typer utdanninger mht regulering:

- Noen utdanninger er i 2007 allerede blitt godkjent av NOKUT som fagskoleutdanninger. Opptakskrav må være fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse.
- En del utdanninger tilbys ved private skoler som er godkjent etter Lov om frittstående skoler, med utdanninger som er uten parallell i offentlig videregående opplæring.
- Noen utdanninger tilbys av godkjente fjernundervisningsskoler.
- Mange utdanninger er ikke regulert av noen utdanningslov. Dette er utdanninger på heltid, men særlig deltidsutdanninger bl.a. i helsefag (alternativ medisin).

Vi stiller først to spørsmål om utviklingen av privatskolemarkedet fra 1999 til 2007: Har det blitt flere private skoler som tilbyr yrkesrettede utdanninger? Har det blitt flere yrkesrettede utdanninger?

Tabell 3 Yrkesrettede utdanninger etter fagfelt ved private skoler 1999 og 2007

Fagfelt	Yrkesrettede utdanninger ved private skoler 1999	Yrkesrettede utdanninger ved private skoler 2007	Private skoler 1999	Private skoler 2007
Estetiske fag	26	48	13	17
Helsefag (alternativ medisin)	39	72	35	24
Hygiene- og skjønnhetspleiefag	6	21	6	13
IT fag	27	20	12	4
Media/webfag	10	21	7	5
Pressefag	5	2	2	2
Reiselivsfag	14	14	8	6
Tekniske fag	11	11	7	6
Transportfag	4	1	4	1
Undervisningsfag	7	2	5	2
Økonomisk-administrative fag	33	59	9	11
Totalt	169	271	78	64

Kilde: NIFU STEP kartlegginger i 1999 og 2007

Ved kartleggingen i 1999 var det i tillegg 13 godkjente private kunstskoler med 13 utdanninger og 22 godkjente private bibelskoler med 52 utdanninger. Disse er ikke tatt med i

tabell 3, men inngår i tallene fra Statistisk sentralbyrå for humanistiske og estetiske fag 1998 – 2006 i forrige kapittel (tabell 1).

Færre private skoler med yrkesrettede utdanninger i 2007 enn i 1999

Kartleggingen nå omfatter 64 private skoler som gir yrkesrettede utdanninger. Forrige kartlegging i 1999 omfattet 78 slike skoler. Det er kanskje overraskende at vi finner færre private skoler som gir yrkesrettede utdanninger. Fra forrige kartlegging hadde vi en oversikt over skoler som var aktive i 1999. (Det totale antall skoler er mindre enn summen i tabellen, siden mange skoler tilbyr utdanninger i flere fagfelt.)

Det er flere forklaringer knyttet til denne utviklingen mot færre private skoler. Skoler er blitt nedlagt. Både store og små skoler i IT fag forsvant fra markedet, noen av skolene som forsvant skulle starte opp flere nye IT utdanninger høsten 1999. Små skoler i alternativ medisin forsvant, de tilbød vanligvis bare en utdanning. I tillegg har flere skoler fusjonert. Et eksempel er tre skoler innenfor estetiske fag og reklame som nå er Westerdals School of Communication.

En motsatt tendens er etableringen av nye private skoler siden 1999. Et par nye skoler har kommet til i økonomisk-administrative fag. Det har blitt dobbelt så mange skoler i hygiene og skjønnhetspleiefag, slike skoler har ofte praksis knyttet til læreres arbeidsplass. Også i alternativ medisin er nye små skoler etablert, med praksis knyttet til læreres yrkesutøvelse.

Mange skoler er landsdekkende, gjennom filialer tilbys utdanninger i flere byer: Akademiet Fagutdanning i 10 byer, IT-Akademiet Fagskole i 7 byer, Norges Kreative Fagskole i 7 byer, Norges Merkantile Fagskole i 7 byer, Noroff Instituttet og Noroff Bedriftsfagskolen i 6 byer, Næringsakademiet i 11 byer og Treider i 5 byer.

Antall skoler gir ikke hele bildet av privatskolemarkedet. Det er flere store eiere:

- NKI-gruppen eier Næringsakademiet og NKI Fjernundervisning, det gjorde de også i 1999.
- Campus Christiania Ernst G. Mortensens Stiftelse (tidligere NKS) eier Norges Kreative Fagskole, Norges Merkantile Fagskole (begge var Merkantilt Institutt i 1999), NKS Fjernundervisning, Norsk Reiselivshøyskole og Oslo Markedshøyskole.
- Anthon B Nilsen Utdanning AS (ABNU) eier Nordisk Institutt for Scene og Studio (NISS), Treider, Utdanningshuset, Westerdals School of Communication samt tre skoler som faller utenfor vår kartlegging (Bjørknes, Humanistisk Akademi, Berghs School of Communication i Stockholm).

Flere yrkesrettede utdanninger ved private skoler i 2007 enn i 1999

Ved kartleggingen nå fant vi 272 yrkesrettede utdanninger ved private skoler nå mot 169 utdanninger ved forrige kartlegging i 1999. Færre private skoler tilbyr altså flere yrkesrettede utdanninger.

I noen fagfelt har det blitt flere yrkesrettede utdanninger ved private skoler fra 1999 til 2007. Det gjelder estetiske fag, media/webfag, økonomisk-administrative fag, hygiene- og skjønnhetspleiefag og helsefag (alternativ medisin). Delvis er det blitt etablert nye små private spesialiserte skoler, særlig i skjønnhetspleie og alternativ medisin. Delvis har store nasjonale aktører utvidet sine tilbud.

I andre fagfelt har det blitt færre yrkesrettede utdanninger ved private skoler fra 1999 til 2007. Det gjelder IT-fag, pressefag, transportfag og undervisningsfag.

Det har blitt færre ”rene” IT utdanninger (drift, nettverk, sikkerhet o l). Det har imidlertid blitt mange flere media/web utdanninger hvor IT er en del av innholdet (webutvikling, digitale medier, animasjon o l). Vi har skilt de to typene utdanninger som var i samme fagfelt i 1999, for å kunne se denne utviklingen klarere.

I pressefag og undervisningsfag var det tilbud som fjernundervisning i 1999. Nå i 2007 gis disse utdanningene i samarbeid med høyskoler, slik at utdanningene gir studiepoeng og dermed faller utenfor kartleggingen nå.

Flere studenter ved private skoler i 2007 enn i 1999

Vi kan også bruke NIFU STEP kartleggingene i 1999 og 2007 til å se på hvordan antall elever/studenter har endret seg. Dessverre har noen skoler i 2007 ikke oppgitt antall studenter i de ulike utdanningene, selv etter flere purringer.

Tabell 4 *Antall elever/studenter etter fagfelt ved private skoler i 1999 og 2007.*

Fagfelt	Elever/studenter 1999	Elever/studenter 2007
Estetiske fag	791	2.752
Helsefag (alternativ medisin)	896	1.483 (A)
Hygiene- og skjønnhetspleiefag	285	891
IT fag	1.966	262 (B)
Media/webfag	-	404 (B)
Pressefag	79	83
Reiselivsfag	786	282
Samferdsel/Transportfag	30	15
Tekniske fag	252	282
Undervisningsfag	78	40
Økonomisk-administrative fag	1.528	1.494 (B)
Sum	6.658	7.943 (C)

(A) Tall mangler fra fem skoler (B) Tall mangler fra en skole

(C) Tall mangler fra seks skoler

Kilde: NIFU STEP kartlegginger

Ved kartleggingen i 1999 hadde de private skolene nesten 6.700 elever. Ved kartleggingen i 2007 har de private skolene nesten 8.000 elever. Antall elever har økt med vel 1.300. Dessuten mangler vi elevtall i 2007 fra fem skoler i helsefag (alternativ medisin) og en skole med tilbud i økonomisk-administrative fag og IT-fag i mange byer (Akademiet Fagutdanning). Ingen av kartleggingene gjør krav på å være fullstendige og omfatte alle aktuelle utdanninger. Skolene har heller ingen plikt til å oppgi antall elever til oss, slik de må til Statistisk sentralbyrå. Det sentrale i kartleggingen i 2007 er derfor ikke antall utdanninger og elever, men all annen informasjonen om utdanningene i kapittel 4.

I 1999 hadde Statistisk sentralbyrå registrert 8.384 elever i private skoler utenfor Opplæringsloven, i 2006 var det registrert 6.508 elever i slike skoler. Når vi tar med elever i godkjente fagutdanninger ved private skoler, blir det 8.824 elever i 2006. (Se tabell 1 og 2.) Her ser vi små endringer i antall elever. Tall for 2007 var ikke tilgjengelige da disse tabellene ble bestilt fra Statistisk sentralbyrå

I tabell 4 fra kartleggingene er elever ved private bibelskoler og kunstsoler ikke inkludert. Disse skolene hadde henholdsvis 755 elever og 358 elever i 1999, og de er inkludert i tallene fra Statistisk sentralbyrå.

Motsatt er trolig deltidsutdanninger i helsefag (alternativ medisin) bedre representert i kartleggingene i 1999 og 2007 enn i offisiell statistikk fra Statistisk sentralbyrå, fordi mange slike deltidsutdanninger har færre undervisningstimer enn minstekravet på 300 timer/år (tidligere 250 timer/år) for å bli registrert.

En kort oppsummering av utviklingen fra 1999 til 2007 i privatskolemarkedet ut fra de to kartleggingene er:

- Færre private skoler
- Flere yrkesrettede utdanninger
- Flere elever.

Fagfelt i vekst er knyttet til kreative yrker, alternativ medisin- og velvære sektoren. Antall elever ved private skoler har økt sterkt i estetiske fag, helsefag (alternativ medisin) samt hygiene- og skjønnhetspleiefag ut fra kartleggingene i 1999 og 2007. Økonomisk-administrative fag har mange elever, antallet har ikke økt (eller økt noe siden tall fra en skole mangler). Fagfelt i tilbakegang er IT fag og reiselivsfag, med færre elever nå enn i 1999. Det gjelder også om vi ser på antall elever i IT fag og media/webfag samlet i 2007. Mens IT nå inngår i utdanninger på mange fagfelt, utdannes færre IT spesialister på dette utdanningsnivået.

4 Kartlegging av yrkesrettede utdanninger ved private skoler i 2007

Privatskolemarkedet er variert. Du kan utdanne deg til homøopat eller regnskapskonsulent, IT nettverksadministrator eller make-up artist, innen psykodrama eller film- og TV produksjon... I dette kapitlet skal vi se nærmere på hva slags yrkesrettede utdanninger de private skolene tilbyr.

Tabell 5 gir informasjon om hver utdanning ordnet alfabetisk etter fagfelt og skole. Er utdanningen godkjent som fagskoleutdanning av NOKUT eller er det levert søknad om godkjenning? Videre er det informasjon om varighet, opptakskrav, hvilken kompetanse utdanningen gir, pris for hele utdanningen og antall studenter 2006/07.

Tabell 6 gir tilsvarende informasjon om utdanninger i helsefag (alternativ medisin). For deltidsutdanninger har vi også informasjon om undervisningstid i timer. (For mer informasjon om hva ulike typer alternativ medisin innebærer henvises til NOU 1998: 21 eller Brandt & Hovland 1998.)

Varighet av utdanningen

Utdanningene på heltid varer fra ½ år til 2 år, dvs omfang som fagskole. Noen få utdanninger har en påbygging med et tredje år for profesjonell spesialisering eller fordypning, til dels med adgang bare for de beste studentene.

Utdanningene på deltid er til dels heltidsutdanninger tatt på dobbelt så lang tid som kveldskurs innen f eks økonomisk-administrative fag.

Utdanninger som bare tilbys som deltid er dominerende i alternativ medisin, der samlinger på et par dager i helger eller i ukedager er vanlig. Disse utdanningene varer fra 1 år til 5 år. Total undervisningstid varierer fra vel 200 timer til 2.000 timer.

Opptakskrav

Opptakskrav studiekompetanse eller tilsvarende realkompetanse er krav for å bli godkjent som fagskoleutdanning. Mange utdanninger ved privatskolene har ikke dette som opptakskrav. Fylt 18 år er da ofte et opptakskrav for å sikre modenhet, ved at søkeren har tatt utdanning og/eller vært yrkesaktiv etter grunnskolen. Dette kravet brukes særlig for utdanninger i estetiske fag, i hygiene- og skjønnhetspleiefag og i alternativ medisin.

Godkjent som fagskoleutdanning?

Av 258 yrkesrettede utdanninger ved privatskolene er 32 utdanninger allerede godkjent av NOKUT som fagskoleutdanninger. For 49 utdanninger har skolen levert søknad om godkjenning. Vi mangler opplysninger om dette fra seks skoler, fem av disse skolene er

relativt små og spesialiserte. (Deltidsutdanninger i alternativ medisin er ikke aktuelle for godkjenning og er ikke inkludert her.)

Flere private skoler i kartleggingen er godkjente frittstående videregående skoler uten paralleller i offentlig skole. Disse skolene er i tabellen merket som *. Skolene gir yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler. Skolene, og dermed utdanningene, er godkjent etter kapittel 6A i friskoleloven. Her vil det bli endringer. Det har vært et uklart forhold mellom friskoleloven og fagskoleloven for denne type utdanninger, og utdanningskomiteen på Stortinget ønsket en opprydning i forholdet. Kunnskapsdepartementet foreslår at kapittel 6A oppheves 1. juli 2010. Disse skolene må i løpet av en treårs overgangsperiode innrette seg etter enten fagskoleloven eller en revidert friskolelov.

Kompetanse for arbeidslivet

I kartleggingen av utdanninger fra private skoler har vi tatt med opplysninger om hvilken kompetanse utdanningen gir, hentet fra skolenes presentasjon av utdanningen på websider og i studiekataloger. Kompetansen er beskrevet på ulike måter:

- hvilke arbeidsoppgaver kandidatene kan utføre
- hvor kandidatene kan arbeide (stillinger, som ansatt eller selvstendig, bransjer, sektorer)
- sertifiseringer i IT fra Microsoft og andre programvareleverandører
- godkjenning fra organisasjoner for yrkesutøvere (særlig brukt i alternativ medisin) og bransjer.

En fagskoleutdanning skal være ”yrkesrettet”. Begrepet ”yrkesrettet” er i dag ikke definert. Departementet foreslår å lovfeste et krav om at fagskolestudentene skal få en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Privatskolene legger i sin markedsføring stor vekt på at studentene kan gå ut i jobb etter en kort utdanning på bare et halvt år til to år.

Videre studier?

Noen privatskoler tar i presentasjonen til søkere med at utdanningen gir grunnlag for videre studier. Blant annet gjelder dette ettårige utdanninger i design, fotografi og lignende. Ettårig utdanning og videre studier ved norske eller utenlandske høyskoler kan være et alternativ til toårige og treårige utdanninger ved andre privatskoler innen disse feltene. Flere skoler (blant annet Norges Kreative Fagskole og Noroff Instituttet) legger i presentasjonen vekt på at deres toårige utdanninger kan inngå som en del av Bachelor grad ved utenlandske universiteter de samarbeider med. Dette gjelder utdanninger i estetiske fag, media/webfag og IT fag.

Det har vært debatt i media om norske fagskolestudenter som fortsetter ved et utenlandsk lærested har krav på lånekassestøtte. Informasjon fra Statens lånekasse for utdanning 21. desember 2006 gikk ut på at studenter som skulle begynne en utdanning på bachelornivå i 2007/08, for eksempel som påbygging på toårig fagskoleutdanning, trengte en faglig uttalelse at den utenlandske utdanningen ville kunne godkjennes som høyere utdanning i Norge, for å

få innvilget lån/stipend. Etter store protester fra studenter ble dette endret til et mer generelt krav om at den utenlandske utdanningen må oppfylle NOKUT's generelle regler for godkjenning av utenlandsk utdanning. Det er viktig å merke seg at støtte fra Lånekassen ikke nødvendigvis innebærer at den utenlandske utdanningen som helhet kan bli godkjent som tilsvarende en norsk bachelorgrad, eller danne grunnlag for opptak til videre studier f eks på masternivå ved norske læresteder.

Pris for hele utdanningen

Det er store prisdifferenser mellom ulike typer utdanninger og ulike private skoler. Vi ser først på heltidsutdanninger. Prisen for halvårige utdanninger er fra 30.000 kroner til 60.000 kroner. Prisen for ettårige utdanninger er fra 30.000 kroner til 130.000 kroner. Prisen for toårige utdanninger er fra 50.000 kroner til 170.000 kroner. Prisen for de få treårige utdanninger er fra 100.000 kroner til 190.000 kroner.

De dyreste toårige utdanningene med pris 170.000 kroner finnes i estetiske fag (film og TV utdanning), i IT fag og i media/web fag. Her kan skolens kostnader for studio og utstyr samt plass til få studenter bidra til studieavgiftene blir høye.

De dyreste toårige utdanninger i økonomisk-administrative fag og i reiselivsfag koster 140.000 kroner. Det tyder på at personalkostnadene er den største utgiften. De dyreste toårige utdanninger i tekniske fag (utenom IT) koster 120.000 kroner.

Den dyreste ettårige utdanningen med pris 130.000 kroner finnes i hygiene- og skjønnhetspleiefag, dette er mer enn for ettårige film og TV utdanninger.

De billigste utdanningene med pris 30.000 kroner per år tilbys av skoler som er godkjent etter Lov om frittstående skoler og som får statstilskudd. De lave studieavgiftene fremheves av disse skolene i markedsføringen. Utdanningene er i økonomisk-administrative fag og reiselivsfag. Konkurrentene har priser på 55.000 – 75.000 kroner per år.

Når skoler tilbyr heltidsutdanninger også på deltid, er prisen for deltidstilbudet likt med eller litt dyrere enn prisen for heltidstilbudet.

I alternativ medisin tilbys alle utdanninger bare på deltid. Prisen er fra 30.000 kroner for ettårige utdanninger til 220.000 kroner for femårig utdanning. For de fleste utdanningene er prisen mellom 50.000 kroner og 150.000 kroner. I tillegg kommer omtrent 50.000 kroner for medisin grunnfag eller 25.000 for deler av dette. Slik utdanning tilbys av spesialiserte private høyskoler eller av enkelte større skoler i alternativ medisin, som deltid- eller heltidsutdanning. De fleste skoler krever at studentene tilegner seg visse kunnskaper i det som kalles "grunnmedisin" før eller i løpet av utdanningen i alternativ medisin. Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon (NNH) og flere organisasjoner for ulike typer utøvere av alternativ medisin krever også dette for å innvilge medlemskap etter utdanningen.

Det er prisforskjeller mellom like lange deltidsutdanninger i alternativ medisin fra ulike skoler. (Bl.a. varierer antall undervisningstimer.) Utdanninger som varer 2 år eller 2,5 år på deltid koster fra 60.000 kroner til 75.000 kroner. Prisen på treårige deltidsutdanninger er fra 40.000 kroner til 160.000 kroner. Utdanninger som varer 3,5 år på deltid koster fra 115.000 kroner til 150.000 kroner. Prisen for fireårige deltidsutdanninger er fra 100.000 kroner til 150.000 kroner. Prisen for femårige deltidsutdanninger er fra 150.000 kroner til 375.000 kroner. Studentene finansierer deltidsutdanningene gjennom yrkesaktivitet, disse utdanningene gir ikke støtte fra Statens lånekasse for utdanning (unntatt medisin grunnfag).

Antall studenter 2006/07

Våre tall tyder på at studenter i yrkesrettede utdanninger ved private skoler stort sett er i utdanninger som har færre enn 50 studenter i et årskull. (De fleste toårige utdanninger har færre enn 100 studenter totalt.) Mange utdanninger, særlig i estetiske fag, har bare 10 – 20 studenter i et årskull.

Et forbehold er at vi mangler tall fra enkelte store skoler som tilbyr utdanninger i IT-fag og økonomisk-administrative fag i flere byer.

I estetiske fag er det også noen toårige utdanninger som har 300 – 400 studenter totalt. Ved en skole har utdanningen i grafisk design 150 studenter i et årskull og utdanningen til interiørkonsulent har 200 studenter i et årskull. Disse utdanningene tilbys i syv – åtte byer, slik at det lokalt kan være bare omtrent 20 studenter i et årskull.

Skolene legger større vekt på praktisk læring enn på teori, noe som understrekes i de fleste presentasjonene av utdanningene. Dette gjelder alle fagfelt. Studioarbeid, individuelle prosjekter med veiledning, prosjekter for oppdragsgivere, samarbeidsprosjekter mellom flere utdanninger – dette lar seg neppe gjennomføre med flere hundre studenter lokalt i en utdanning.

Deltidsutdanningene i alternativ medisin har ofte bare 10 – 30 studenter totalt, fordelt på flere årskull. De fleste utdanningene har færre enn 50 studenter totalt, det meste er 200 – 250 studenter totalt i fireårige utdanninger. Praktisk læring er sentralt også i disse utdanningene, i nær kontakt med lærer/veileder.

Når studenter skal kunne gå rett ut i et yrke etter en utdanning som bare varer fra et halvt år til to år på heltid (noe lengre på deltid), krever det at studentene får trene på sentrale arbeidsoppgaver allerede i utdanningen. ”Utdanningene er prosessorienterte og har sterkt fokus på å viske ut grensene mellom utdanning og jobb” uttalte en rektor. Dette er også kjernen i fagskoleutdanninger. Undervisningen i fagskoler skal være praktisk rettet og det er ikke noe krav om at den skal være forskningsbasert. Men felles for fagskoleutdanninger og profesjonsutdanninger ved universiteter/høyskoler er at integrasjonen mellom teori og praksis forutsetter et begrenset antall studenter.

Tabell 5 Oversikt over yrkesrettet utdanning i ulike fagfelt ved private skoler i 2007

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
Estetiske fag	Bårdar Akademiet *	Dans		3 år	Audition. Forstå og beherske godt minst en danseteknikk (klassisk ballett, jazzdans, moderne dans). Talent. God fysisk og mental helse.	Profesjonell karriere i dansekompani eller som freelance danser. Spesialisering, evt kombinasjon med sang/skuespill.	99.600	64
		Musikaldans		1 år	Som danselinjen.	Profesjonell karriere i danse teater.	33.200	14
		Musikkteater og artist		2 år	Audition i sang, dans og skuespill. Danserisk eller musikalsk talent.	Profesjonell karriere i danse- og musikkteater og som populærmusikalsk artist.	66.400	47
	Designinstituttet AS *	Design og formgivning	Søknad	1 år	Åpent for alle. Oppgaver i tegning, form og farge.	Forskole til UH studier i grafisk design, interiør- og møbeldesign, produktdesign og designrelaterte ingeniørstudier	26.000	28
	Idefagskolen	Foto	Søknad	1 år	Fylt 18 år. Allmenn studiekompetanse eller tilsvarende nivå på utdanning eller relevant realkompetanse. Søknad med CV og motivasjon.	Profesjonell fotograf med digital teknologi i aviser, reklamebyråer, offentlige etater eller selvstendig	99.800	7
		Interiørdesign	Søknad	1 år	Som for Foto. Ferdigheter i tegning, form og farge	Bruk av profesjonell programvare som interiørdesigner hos arkitektkontor og leverandører av	99.800	11

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
					tilsvarende VK1 og VK2.	hus, innredning,møbler		
		TV-produksjon	Søknad	1 år	Som for Foto.	Bruk av digitale verktøy for foto, redigering og bilderegi i TV produksjon	99.800	11
		Manus & tekst for TV	Søknad	1 år	Som for Foto.		99.800	0
		Visual Merchandising	Søknad	1 år	Som for Foto.	Arbeid som visual merchandiser (dekoratør) i butikker/varehus, stylist, scenograf	99.800	13
	Interiørdesigner – Dekoratorfag Skolen IDS	Dekorator	Søknad	1 år deltid	Opptaksprøve	Dekorator	19.600	10
		Interiørkonsulent		1 år deltid	Opptaksprøve		19.600	
		Interiørdesigner	Søknad	2 år	Opptaksprøve		116.000	100
	Moteskolen AS Esmod Oslo	Mote (designer og modellør)	Søknad	3 år	Fylt 18 år. Eksamen fra treårig vgs eller annen relevant utdanning eller yrkespraksis	ESMOD International diplom. Arbeid som designer, modellør, produktutvikler, motereporter, kostymeansvarlig, butikkansvarlig o l	189.000	90
	NISS Nordisk institutt for scene og studio – Film og TV-akademiet *	Film- og TV		2 år	Fullført vgs. Godt syn, god hørsel, fysisk førlighet. Opptaksprøve. Grunnleggende kunnskaper i audiovisuell dramaturgi, tilsv. NISS	Arbeid som fotograf, lydsjef, klipper i TV produksjon og (spille/reklame)film produksjon	120.000	83

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
					kurs			
	NISS – Norsk lydskole *	Musiker		2 år	Fylt 18 år. Spille et instrument. Opptaksprøve.	Utøvende musiker i populærmusikk (pop, jazz, rock). Samarbeid med andre yrkesgrupper i studio og scene.	120.000	75
		Produksjonsledelse for teater og scene		2 år	Fullført grunnkurs vgs	Produksjonsteknisk og kunstnerisk ansvar i en teaterproduksjon. Produksjonsleder, inspisient.	120.000	20
		Skuespiller		2 år	Opptaksprøver	Profesjonell skuespiller i teater, TV og film. Mulighet for 3. prosjektår.	70.000	60
	NISS- Oslo kunstfagskole *	Visuelle kunstoffag: 2 D/3 D		2 år	Vurdering av innsendte arbeider	Egen kunstnerisk ateliervirksomhet eller videre utdanning	56.000	74
		Foto		2 år	Vurdering av innsendte arbeider	Fotografi, video, bildebehandling, animasjon	56.000	16
	NKI Fjernundervisning	Interiørskolen		½ år deltid	Ingen spesielle. Fordel å ha innsikt i tegning, form og farge	Interiørkonsulent NKI. Planlegge, tegne og beskrive boliginntredninger.	18.550	..
		Interiørskolen offentlig miljø		1 år deltid	Gjennomført prosjektoppgave på Interiørskolen eller tilsvarende utdanning med opptaksprøve	Gjøre interiøroppdrag til offentlig sektor på konsulentnivå.	9.750	..
		Moter og styling		½ år deltid	Ingen spesielle	Motekonsulent NKI. Arbeid i motebransjen og kundeveiledning i klesbutikk.	8.960	..
	Norges Kreative	Film	Godkjent	2 år	Motivasjonssøknad	Profesjonell filmproduksjon:	167.000	16

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	Fagskole				med CV, samtale og påfølgende praktisk opptaksprøve	visuelt, teknisk, organisatorisk og økonomisk		
		Fotografi	Godkjent	2 år	Motivasjonssøknad, samtale og påfølgende arbeidsprøver	Fotograf i ulike stilarter (mote, reklame, journalistikk) med digitalt og analogt verktøy	159.600	38
		Grafisk design	Godkjent	2 år	Dokumentert erfaring med tegning, form og farge eller forkurs. Motivasjonssøknad.	Utvikle visuelle konsepter og ideer som appellerer til ulike målgrupper med bruk av digitale programmer	135.600	302
		Illustrasjon		2 år	Dokumentert erfaring med tegning, form og farge eller forkurs. Motivasjonssøknad.	Analysere, tolke og visualisere et budskap for en kunde i media, forlag, reklame og markedsføring	135.600	92
		Interiørkonsulent	Godkjent	2 år	Dokumentert erfaring med tegning, form og farge eller forkurs. Motivasjonssøknad.	Tegne ut plantegninger av private/offentlige rom med digitale verktøy for kunder	135.600	386
		Prosjektdesign		1 år	Treårig vgs eller realkompetanse. Utdanning fra høyskole/fagskole eller minst to års yrkeserfaring etter vgs anbefales.	Arbeide i prosjektteam med kunder. Ideutvikling, prosjektstyring, konflikthåndtering, coaching og markedsføring.	69.500	
		Reklame og merkekommunikasjon	Søknad	2 år	Motivasjonssøknad.	Merkekommunikatør™. Arbeid i reklamebyrå, markedsavdeling, salg og ledelse.	135.600	119

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	Noroff Instituttet	Film og TV produksjon	Søknad	1 år	Vgs eller realkompetanse. Motivasjon og CV. Veiledningssamtale.	Arbeid i ulike funksjoner i filmproduksjon i ulike sjangere	86.000	97
		Filmproduksjon	Søknad	1 år	Fullført Film og TV produksjon.	Spesialisering i regi/manus, produsent, foto/lyd, klipp/etterarbeid.	86.000	0 (start høst 2007)
	Norsk Fotofagskole	Foto	Søknad	2 år	Treårig vgs med medie/formgivningsfag eller realkompetanse. Innsendte fotografier og samtale.	Bildekunnskap, bruk av digitale verktøy, fremstilling, oppdragsfoto og sjangerforståelse, egenprofilering, bedriftslære, kundebehandling og prosjektstyring	120.000	57
	Næringsakademiet (NA)	Grafisk design (1-2) Designmedarbeider, Designkonsulent	Søknad	1 år heltid, 1 år deltid	Treårig vgs eller tilsvarende realkompetanse. Grunnleggende IT-ferdigheter, evt forkurs.	Arbeid som frilanser og ansatt i byrå, designfirma, markeds- og produksjonsavdeling	68.500 heltid, 52.000 deltid	47, 1 deltid
		Grafisk design (3) Grafisk designer	Søknad	1/2 år	Gjennomført 1. år ved NA eller tilsvarende	Fordypning i spesialdesign og redaksjonell design	34.250	39
		Grafisk design (4)	Søknad	½ år	Gjennomført 1,5 år ved NA og kompetanse i prosjekt- og teamledelse	Diplomkandidat NA.Diplomoppgave med utgangspunkt i lokalt næringsliv	34.250	
		Interiør (1-2) Interiørmedarbeider, Interiørkonsulent	Søknad	1 år heltid, 1 år deltid	Treårig vgs eller tilsvarende realkompetanse. Grunnleggende IT-	Arbeid som interiørkonsulent, ansatt i interiørfirma eller frilans, dekoratør i varehandel	68.500 heltid, 52.000 deltid	137, 1 deltid

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
					ferdigheter, evt forkurs.			
		Interiør (3) Interiørdesigner	Søknad	½ år	Gjennomført 1. år ved NA eller tilsvarende	Fordypning i interiørdesign i offentlige miljøer	34.250	90
		Interiør (4)	Søknad	½ år	Gjennomført 1,5 år ved NA	Diplomoppgave med utgangspunkt i lokalt næringsliv	34.250	
	Oslo Fotokunstscole AS	Foto		2 år	Innsendte arbeider (foto, maleri, tegning o l).	Arbeid som assistent hos etablert fotograf, etablere seg som selvstendig fotograf. Opptak ved høgstudier innen foto, kunst, visuell kommunikasjon	49.980	76
	Plus-skolen BA *	Kunst og håndverk		1 år	Motivasjon, CV, evt innsendte arbeider	Arbeid med tegning, form og farge. Innføring i ulike håndverk: glass, keramikk, metall, modellering, smykker, stein, tekstil, tre.	26.000	15
	Skrivekunst-akademiet i Hordaland	Skapende skriving		1 år	Generell studiekompetanse. CV, motivasjon. Innsendt skjønnlitterær(e) tekst(er).	Utvikle skriveevner for skjønnlitterært forfatterskap. Opparbeide kunnskap og erfaring for arbeid i journalist/mediefag, forlag, formidling, litteraturkritikk.	0	12
	TITAN Teaterskole	Skuespiller og teater	Godkjent	2 år	Søknad med CV, opptaksprøve og intervju. Gode engelskkunnskaper (internasjonale lærere/studententer)	Profesjonelle teaterkunstnere som krysser kulturelle grenser, evt starter egne teatergrupper. Trening i skuespill, regi, manusutvikling og produksjon.	146.000	14
	Utdanningshuset	Foto	Godkjent	½ år, deltid ?	Fullførts vgs/ realkompetanse.	Digital fotograf. Ha foto/ bildebehandling som del av yrket.	39.900	50, 43 deltid

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
				år	Innsendt bildeserie. Må disponere eget digitalt speilreflekskamera.	Bildeportefølje for jobbsøking som assistent/ lærling, som frilans eller for videre utdanning.		
	Westerdals School of Communication *	Art Director (AD)		2 år, 3 år	Opptaksprøve med innsendte arbeider, intervju og en eventuell test. Søknad med vitnemål og CV.	Skape visuell kommunikasjon i redaksjonelt arbeid, reklame og markedskommunikasjon, offentlig kommunikasjon og kunstorienterte bildeuttrykk (evt spesialisering i 3. år)	102.116, 153.174	120
		Eksponeringsdesign		2 år	Som AD	Utforming av kreative og salgsfremmende eksponeringer i rom (dekorasjon, stands, interiør, butikkplanlegging)	102.116	62
		Film og TV		2 år, 3 år	Som AD	Utvikle en ide gjennom produksjonsprosess til dokumentar- eller fiksjonsfilm. Spesialisering i manusskriving, regi eller produksjon. (evt diplomoppgave og oppdrag 3. år)	123.396, 185.094	60
		Grafisk design		2 år, 3 år	Som AD	Profesjonell utforming av visuell kommunikasjon mellom oppdragsgiver og gitte målgrupper. (evt 3. år oppdrag og om etablering av eget designbyrå)	102.116, 153.174	75
		Tekst		2 år, 3 år	Som AD	Tekstforfatter og skribent i redaksjonelt arbeid, markedskommunikasjon, offentlig kommunikasjon og kunstorienterte	102.116, 153.174	80

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
						sjangere (evt spesialisering i 3. år)		
Hygiene- og skjønnhetspleiefag	Art Complexion Make-up skole	Make-up artist	Søknad	1/2 år, 1 år deltid		Make-up, moter og styling, make-up for TV/video/film, teatersminke, spcialeffekter	56.000	20, 18 deltid
	Beauty Hudpleiefagskole	Hudpleier	Søknad	1 år, 1,5 år deltid	Fylt 18 år ved eksamen. Intervju. Søkere med vgs og relevant utdanning prioriteres.	CIDESCO godkjent internasjonalt	86.500	60
	Den franske kosmetologskolen	Kosmetolog/ hudpleier		1 år	Grunnkurs i helse- og sosialfag vgs eller tilsvarende. Minst 18 år.	CIDESCO godkjent internasjonalt	75.000	Ca 30-40
	FACE Stockholm Make Up School	Make-up artist	Søknad	½ år		Arbeid for mote, reklame, film/TV og teater	50.000	16
	H2 Akademiet	Hudpleier		1 år	Fylt 18 år		80.000	Start H 2007
		Frisør		½ år	Fylt 18 år		49.000	24 + 15
		Make-up artist		½ år	Fylt 18 år		49.000	Start V 2008
	Hudpleieakademiet AS	Hud- og kroppsterapeut	Søknad	1 år, 1 ½ år deltid	Fylt 18 år. God helse. Intervju. Vgs/relevant utdanning prioriteres.	Hud- og kroppsterapeut. Internasjonal CIDESCO eksamen.	92.500	90, 30 deltid
	Make-Up Artistskolen i Oslo	Make-up artist		½ år, 1 år deltid			58.000	31, 23 deltid
	Neglakademiet	Negldesign diplomkurs		3 mnd			39.000	40
	NISS Nordisk institutt for scene og studio	Frisør		½ år, 1 år deltid		Bestått utdanning gir adgang til tverrfaglig eksamen i regi av Fagopplæringssetaten, dette gir 5	49.000	20, ingen deltid

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
						måneder fratrukk i læretid i bedrift for svennebrev		
		Makeup Artist/Stylist		½ år, 1 år deltid		Arbeid i motebransje og medieproduksjon, med reklame, film, foto, TV og teater, konserter, musikkvideo og i skjønnhetspleie-industri	49.000	25-30, 15-20 deltid
		Spesialeffektmaker		½ år		Skape og arbeid med spesialeffekter (SFX make-up) i film-, TV- og teaterproduksjoner, konsert- arrangementer og events.	49.000	max 11
	Nordisk Hud- og Spa Akademi NHSA og NKS Fjernundervisning	Hud- og spaterapeut	Søknad	2 år deltid	Generell studiekompetanse eller godkjent realkompetanse	Hud- og kroppsspleie, spabehandlinger, treningsveiledning, kostholdsrådgivning og stressmestring.	129.000	Ca 70
	Norsk Frisørskole	Frisør		½ år, 1 år deltid	Vgs gunnkurs Formgivning ønskelig	Se NISS	49.000	167, 35 deltid
	Norsk Frisør-, Hud- og Stylistiskole Hamar NFHS	Frisør		½ år, 1 år deltid	Som over.	Se NISS	60.000 65.000	28, 14 deltid
		Hudterapi		1 år	Vgs grunnkurs Helse- og sosialfag ønskelig	Eksamen/opptaksprøve i NKHF. Hudterapeut i salong/klinikk, i helse- og serviceinstitusjoner, spa- klinikk o l.	80.000	8
		Make-up artist		½ år			60.000	4
		Stylist		1 år, 1,5	Vgs grunnkurs	Stylist/sminkør ved teater/opera,	80.000	6

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
				år	Formgivning, Frisør VKI eller 7 mnd	TV/filmproduksjon, fotograf, reklamebyrå, moteblader o l	95.000	
	Tone Lise Akademiet	Beauty makeup		3 mnd		Makeup artist	29.500	27
		Negldesign		3,5 mnd heltid/deltid		Manicure, pedicure, negldesign	45.000	44
IT-fag	Akademiet Fagutdanning	IKT-Driftskandidat		1 år		Microsoft 5 sertifiseringer	53.800	
		Nettverksadministrator		1 år	IKT-Driftskandidat	Microsoft 5 sertifiseringer, Cisco 1 sertifisering	64.800	
		MCSE – Microsoft Certified System Engineer		1 år		Microsoft 7 sertifiseringer	64.800	
		Cisco-Driftskandidat		1 år	Kjennskap til PC på linje med Datakortet.	CCNA – Cisco Certified Network Associate, 2 sertifiseringer	53.800	
		Cisco Certified Network Professional (CCNP)		1 år	CCNA	4 sertifiseringer	82.800	
		Cisco Certified Security Professional (CCSP)		1 år	CCNA	5 sertifiseringer	82.800	
	IT-Akademiet	IT-driftskandidat	Godkjent	1 år	Gjennomført vgs eller realkompetanse	IT-sikkerhet og nettverksadministrasjon	70.200	26
		IT-driftskonsulent (MCSE)	Godkjent	1 år	IT-driftskandidat eller tilsvarende kompetanse	Microsoft Certified System Engineer, 6 sertifiseringer	84.700	Ikke tilbudt
		Nettverksspesialist (CCNP)	Godkjent	1 år	“	Cisco Certified Network Professional, 4 sertifiseringer	86.250	12
		Systemadministrator Sikkerhet (MCSE+S)	Godkjent	1 år	“	Microsoft Certified System Engineer – Security, 5 sertifiseringer	84.700	12

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
		Programmerer.NET	Søknad	1 år	Studiekompetanse eller realkompetanse	Utvikle og programmere applikasjoner og webløsninger med Visual Studio.Net, 2 sertifiseringer	70.200	8
		Utvikler.NET (MCAD)	Søknad	1 år	Programmerer.Net eller tilsvarende kompetanse	Microsoft Certified Application Developer, 2 sertifiseringer.Utvikle og produsere funksjons- og forretningskritiske internettsystemer med Visual Studie.Net og Sun Javaprogrammering	77.400	Ikke tilbudt
		Databasekonsulent (MCDBA)		1 år	Programmerer.Net eller tilsvarende kompetanse	Microsoft Certified Database Administrator, 2 sertifiseringer. Designe og programmere løsninger for database/e-handel. Administrere og vedlikeholde databaseservere.	77.400	Ikke tilbudt
	Noroff Instituttet	Nettverks- og systemadministrator	Søknad	1 år	Generelle IT-kunnskaper	Installere, konfigurere og administrere operativsystemer. Nettverksmodeller, design av nettverk.	78.000, web 50.000	55
		Digital sikkerhet og etterretning		1 år	Nettverks- og system administrator eller tilsvarende	Risikovurdering og sårbarhetsanalyse. Planlegging, implementering av drift av en total sikkerhetsløsning.	86.000, web 50.000	17
	Næringsakademiet	IT-Prosjekt IT-support teknikker	Godkjent	½ år, 1 år deltid	Treårig vgs eller tilsvarende	Kunne drifte, vedlikeholde og forstå support av PC-baserte IT-	35.250, 52.000 deltid	3

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
					realkompetanse. Grunnleggende kunnskaper om PC bruk og gode engelskkunnskaper.	løsninger.		
		IT-Prosjekt IT-support konsulent	Godkjent	1 år	Som over.	Support fra installasjon til problemløsning, organisering av IT-drift og support, IT-sikkerhet.	68.500	28
		Nettverksadministrator	Godkjent	½ år	Som over.	Kunnskaper om nettverk, administrasjon og IT-sikkerhet. Windows og Cisco nettverk.	39.500	63
		Nettverksadministrator med Linux	Godkjent	1 år	Som over. Kunnskaper tilsvarende nettverkskonsulent.	Kunnskaper om nettverk, administrasjon og sikkerhet. Windows, Cisco og Linux nettverk.	77.000	19
		Nettverksadministrator med design (MCSE)	Godkjent	1,5 år	Som over.	Som over, dessuten nettverksdesign (planlegging, drift og installasjon), styring av IT prosjekter	115.000	11
Media/webfag	Akademiet Fagutdanning	Digital mediedesign		1 år	Interesse for Internett, design eller nyskaping	Arbeid som Webmaster, Webdesigner, Webredaktør, rådgiver innen IT og Internett, multimedieutvikler	53.800	
		Digital medieproduksjon		1 år	Digital mediedesign	Arbeid som Art Director, i designbyrå, kommunikasjonsbyrå, reklamebyrå, aviser og redaksjoner, nettredaksjoner	64.800	
		Webutvikling og		1 år	Digital mediedesign	Arbeid som Webdesigner,	59.200	

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
		prosjektstyring			eller tilsvarende	Webarkitekt, prosjektleder, e-handelskonsulent		
		Systemutvikling		1 år	Digital Mediedesign eller tilsvarende	Arbeid som Web-programmerer, systemutvikler, databaseutvikler, databaseprogrammerer, salg av webløsninger, opplæring og undervisning	64.800	
		Webmaster		1 år	Grunnleggende datakunnskaper, god leseforståelse for engelsk	Arbeid som WebMaster/administrator, Webdesigner/utvikler, Webredaktør, Webprogrammerer		
		Digital design		1 år deltid	Grunnleggende datakunnskaper, god leseforståelse for engelsk	Arbeid som Webdesigner, medarbeider i webredaksjoner, rådgiver i IT og Internett	36.000	
	Idefagskolen	3D design	Søknad	1 år	Fylt 18 år. Allmenn studiekompetanse eller tilsvarende nivå på utdanning eller realkompetanse.	Bruk av animasjonsprogram Maya for arbeid i industridesign, film og TV, animasjon, web og interaktive medier	99.800	17
		3D animasjon	Søknad	1 år	Som 3D design. Kunne bruke animasjonsprogrammet Maya.	Arbeid i designstudioer, TV/produksjonsselskaper, trykkerier eller industri	99.800	10
		Mediedesign	Søknad	1 år	Som 3D design. Ferdigheter i tegning, form og farge tilsvarende VK1-2.	Bruk av ulike programmer for arbeid med interaktiv grafisk design innen bl a markedsføring, film og TV produksjon	99.800	11

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	IT - Akademiet	Webkandidat	Godkjent	1 år	Gjennomført vgs eller realkompetanse	Bruk av ulike programmer for å planlegge og lage websider, bearbeide grafikk/ bilder/ multimedia til bruk på websider	73.800	20
		Web- og multimediasdesign	Godkjent	1 år	Webkandidat eller tilsvarende kompetanse	Utvikle nettsted med kreativt design og brukervennlig grensesnitt. Integre video og andre multimedielementer i websiden på en effektiv måte.	77.400	15
		Elektronisk handel	Søknad	1 år	Webkandidat eller tilsvarende kompetanse	Design og utvikle e-handelsløsninger med transaksjons- og betalingsmetoder. Strategier for handel på Internett.	73.100	Ikke tilbudt
		Webdesign		1 år deltid		Webutvikling fra planlegging til publisering. Bildebehandling for Web HTML-koding og editor. Bruk av multimedia.	53.300	Ikke tilbudt
		Design og multimedia		½ år heltid, 1 år deltid	Webdesign	Fordypning på design, layout, Flash, video/lyd, XML og style guides. Arbeid med tilrettelegging, utvikling og support for Internett og webdesign.	43.000, 50.200 deltid	Ikke tilbudt
	Norges Kreative Fagskole	Macdesign 1	Søknad	½ år	Motivasjonssøknad.	Skape og produsere trykksaker med programmene Adobe Phtoshop, Illustrator og InDesign.	39.000	17
		Macdesign 2	Søknad	½ år	Macdesign 1, grafisk design eller spesielt kvalifisert	Macoperatør i reklamebyråer, bedrifter, forlag og trykkerier	39.000	24

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
		Motion graphics		2 år	Dokumentert vgs tegning, form og farge eller forkurs. Motivasjonssøknad.	Bruk av programvare i 2D- og 3D-animasjon for web, film, TV	135.600	
	Noroff Instituttet	Multimediedesign	Søknad	1 år	Vgs eller realkompetanse. Motivasjon og CV. Veiledningssamtale.	Grafisk design, webdesign, motion graphics	86.000, 50.000 web	99
		Design- og mediekommunikasjon	Søknad	1 år	Multimediedesign	Visuell kommunikasjon, foto, interaktive medier	86.000, 50.000 web	0
		3D design og animasjon	Søknad	1 år	Multimediedesign	3D animatør. Arbeid i reklame, film, web og spill	86.000, 50.000 web	159
		3D spilldesign	Søknad	1 år	3D design og animasjon	Spilldesign og spillproduksjon	86.000, 50.000 web	0
		3D filmproduksjon	Søknad	1 år	3D design og animasjon	Skape og produsere 3D animert reklame og kortfilm	86.000, 50.000 web	32
Pressefag	Norges Kreative Fagskole	Journalistikk	Godkjent	2 år		Journalist i aviser, blader og nettredaksjoner (2 mnd praksis)	135.600	83
	NKI Fjernundervisning	Nettjournalistikk		1 år deltid	Bestått vgs eller realkompetanse	Tekstproduksjon for nettavis og bedrifters nettsider	12.800	..
Reiselivsfag	Akademiet Fagutdanning	Reiselivskonsulent		1 år		Arbeid som turoperatør, guide, i hotell, turistkontor, passasjertrafikk, turistorganisasjon	53.800	
		Reiselivsmedarbeider		1 år deltid		Arbeid i resepsjon, reisebyrå, transportterminal og om bord i transportmidler	36.000	
		Reiselivsoperatør		1 år deltid	Reiselivsmedarbeider	Reiselivskandidat		

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	Handelsinstituttet *	Fagstudium i reiseliv		1 år	Fordel med vgs. Generell studiekompetanse og gode engelskkunnskaper for å søke seg inn på utenlandsk bachelorgrad.	Arbeid i hotell, reisebyrå, turoperatør, fly- og fergeselskaper	31.900	18
	Norges Merkantile Fagskole	Reiseliv	Godkjent	1 år	Treårig vgs eller realkompetanse. Bruk av PC	Arbeid i ulike deler av reiselivsnæringen	65.800	33
		Fagstudiet i reiseliv – Norsk reiselivsskole		1 år	Treårig vgs eller realkompetanse. Bruk av PC	Arbeid i ulike deler av reiselivsnæringen	34.000	
		Byråspesialisering	Godkjent	1 år	Treårig vgs eller realkompetanse. Bruk av PC. Forkunnskaper i Amadeus.	Spesialist på booking av reiser. Amadeus- og IATA-sertifisering.	79.800	9
	Næringsakademiet	Reiselivskoordinator	Godkjent	1 år	Treårig vgs eller realkompetanse. Grunnleggende IT-ferdigheter	Arbeid som kundebehandler i reisebyrå, flyselskap, turoperatør, destinasjonsselskap, resepsjon hotell	68.500	89
		Reiselivskoordinator med hotellfag	Godkjent	½ år	Gjennomført 1 år ved NA eller tilsvarende	Fordypning i hotell drift og ledelse (teamleder, husøkonom)	34.250	22
		Reiselivskoordinator med hotellfag		½ år	Gjennomført 1,5 ved NA	Diplomoppgave i lokalt næringsliv, ledelseskompetanse	34.250	
	Treider College, Fagskole, Nettstudier	Reiselivskoordinator		1 år	Generell studiekompetanse eller relevant	Arbeid i flyselskap, hotell, reisebyrå, turistkontor, turoperatør, som reiseleder	63.000, 60.000 nett	63

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
					realkompetanse			
		Hotell- og restaurantadministrator		1 år	Som reiselivskoordinator.	Arbeid som leder og mellomleder i hotell og restaurant	63.000	8
		ITTA Travel Management med IATA sertifisering		1 år	Som reiselivskoordinator. Ett års reiselivsutdanning eller arbeidserfaring fra reiseliv.	Diploma in Travel and Tourism Foundations (DTTF). Arbeid med forretningsreiser i reisebyrå, flyselskap og reisearrangør	44.000	20
	Wang *	Reiseliv		1 år	Studiekompetanse eller relevant realkompetanse	Arbeid i reisebyrå (praksis), hotell, turoperatør, reiseleder, guide o l	29.600	20
Tekniske fag	Idefagskolen	Lydproduksjon	Søknad	1 år	Generell studiekompetanse eller dokumentert realkompetanse	Lydtekniker/produsent i musikkstudio, TV/film studio, "live" konserter	99.800	16
	NISS Nordisk institutt for scene og studio – Norsk lydscole *	Lydtekniker		2 år		Lydtekniker i musikkstudio, scene, konsertlydfirma, film/videoprodusent, TV/radio, reklame-/ multimediaselskap, kulturetat	120.000	110
	NISS Nordisk institutt for scene og studio	Lys- og scenetekniker		2 år	Fullført grunnkurs fra vgs. Ha fysisk førighet til å utføre funksjon som lys- og scenearbeider. Ha grunnleggende kunnskaper om	Arbeid i teater-, konsert eller eventbransjen	120.000	27

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
					scenefag, f eks NISS sommerkurs			
	NKI Fjernundervisning	Vaktmesterskolen		1 år deltid	Ingen spesielle forkunnskaper	Vaktmester, driftsleder. Forvaltning, drift og vedlikehold av bygninger.	16.980	..
		Driftsoperatørskolen		1 år deltid	Relevant fagbrev/teknisk utdanning eller realkompetanse og/eller lang praksis	Driftsoperatør i store sentrale varme- og ventilasjonsanlegg	16.980	..
		Eiendomsserviceskolen		1 år deltid	Vgs grunnkurs eller tilsvarende realkompetanse	Servicearbeider i bedrifter som tilbyr eiendomsservice og eiendomsdrift	16.940	..
		Kirketjenerskolen 1 og 2		1 år deltid	Vgs grunnkurs eller tilsvarende realkompetanse	Forvaltning, drift og vedlikehold av kirker	12.850	..
	Noroff Bedriftsfagskolen	Teknisk design med DAK 2D, 3D	Søknad	1 år	Fullført vgs. Grunnleggende IT-kunnskap tilsvarende Datakortet modul 1-7.	DAK- operatør (Data Assistert Konstruksjon) og 3D teknisk designer. Videreutdanning for håndverkere, tegnere, ingeniører og arkitekter.	87.000, 50.000 web	6
	Noroff Instituttet	Lyd- og musikkproduksjon	Søknad	1 år	Generelle IT kunnskaper, bør kunne spille et instrument	Digital musikkproduksjon	86.000	99
		Lyd- og musikkproduksjon 2	Søknad	1 år	Lyd- og musikkproduksjon	Komponering, innspilling og produksjon i studio	90.000	0
	Norsk Yrkesdykkerskole	Yrkesdykking klasse 1 sertifikat		½ år (4 mnd)	Fylt 18 år ved kursslutt. Fullført 9-årig	Yrkesdykker: vedlikehold, inspeksjon, håndverker, forskning,	32.000	24

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	AS *				grunnskole eller tilsvarende. God helse (godkjent legesjekk av dykkerlege). Svømmedyktig.	redning o l. Sertifikat for dykking ned til 50 meter med overflateforsynt utstyr, 39 meter med selvforsynt utstyr (SCUBA)		
Transportfag	Handelsinstituttet *	Transport/logistikk		1 år	Vgs en fordel	Arbeid innen transport, spedisjon, lager og logistikk i transportselskaper, industri- og handelsbedrifter	31.900	15
Undervisningsfag	NKI Fjernundervisning	Pedagogisk assistent		1 år deltid	Ingen spesielle	Arbeid som pedagogisk assistent i skole og barnehage	10.820	..
	Sommer som Vinter Studiesenter	Ski- og aktivitetsleder	Søknad	1 år	Fylt 18 år. Ha generelt gode ski- og/eller snowboard ferdigheter. Være ansvarsbevisst og like å jobbe med mennesker.	Instruktørbevis (DNS Den Norske Skiskole) og trenerbevis (NSF Norges Skiforbund) ski og snowboard. Aktivitetslederbevis. Reiselederbevis (STS Reiser). Rafting guide.	55.000	40
Økonomisk-administrative fag	Akademiet Fagutdanning	Helsesekretær		1 år		Helsesekretær ved offentlige og private legekontor, sosial/trygdekontor, leverandører, bedriftshelsetjeneste	53.800	
		Helsemedarbeider/ medisinsk sekretær		1 år deltid		Som helsesekretær	32.500	
		Kontorfag		1 år		Kontor/ økonomi/ administrasjonssekretær, økonomiavd i mindre bedrifter, servicemedarbeider i resepsjon/front	53.800	

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
		Salgsøkonom		1 år		Markedskoordinator/ konsulent, selger. Starte egen bedrift. Administrasjons/økonomisekretær.	53.800	
		Salgsmedarbeider		1 år deltid		Tilsvarende salgsøkonom.	36.000	
		Økonomi- og regnskapskonsulent		1 år		Ansvar for lønn, fakturering og regnskapsføring i mindre bedrifter.	53.800	
		Økonomi- og regnskapsmedarbeider		1 år deltid		Arbeid md økonomi og regnskap.	36.000	
		Regnskap og planlegging		1 år deltid	Økonomi- og regnskapsmedarbeider	Økonomi- og regnskapskonsulent	36.000	
		Salg og markedsføring		1 år deltid	Økonomi- og regnskapsmedarbeider	Salgs- og markedsøkonom		
	Bedriftsfagskolen (Noroff)	Lønns- og personalkonsulent	Søknad	½ år	Normal bruk av PC	Lov- og regelverk, bruk av lønns- og personalsystem	31.000	9
		Regnskapskonsulent	Søknad	½ år	Normal bruk av PC	Lov og regelverk, bruk av økonomi- og regnskapssystemer	31.000	11
		Økonomikonsulent		½ år	Regnskapskonsulent eller tilsvarende	Økonomistyring, modeller for driftsregnskap og budsjettering	31.000	0
	Handelsinstituttet *	Administrasjon/Kontor/ Regnskap		1 år	Ingen spesielle, fordel med vgs	Administrasjonssekretær/ lederassistent, regnskaps/lønnsmedarbeider.	31.900	18
		Administrasjon/Kontor/Markedsføring		1 år	Ingen spesielle, fordel med vgs	Administrasjonssekretær/ lederassistent, markedsføringsmedarbeider	31.900	16
		Internasjonalisering/språk (Eurosekretær)		1 år	Fordel med vgs. Elementært grunnlag i minst to fremmedspråk.	Eurosekretær/ Management Assistant. SPACE-eksamen/diplom.	32.900	20

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	IT – Akademiet Fagskole AS	Kontorarbeider	Godkjent	½ år	Gjennomført vgs eller realkompetanse	Kontorstøttesystemer. Datakortet 1-7 sertifisering.	38.500	Ikke tilbudt
		Regnskapsmedarbeider	Godkjent	½ år	Kontorarbeider eller tilsvarende kompetanse	Bruke IT-baserte regnskapssystemer	38.500	Ikke tilbudt
		Lønn og personalmedarbeider		½ år	Regnskapsmedarbeider, IT-økonom eller tilsvarende kompetanse	Bruke IT-baserte lønns- og personalsystemer	38.500	Ikke tilbudt
		IT-økonom	Godkjent	1 år	Gjennomført vgs eller realkompetanse	Bruke IT_baserte kontorstøtte- og regnskapssystemer	73.800	Ikke tilbudt
		Markedsføring med Web		½ år	IT-økonom, regnskapsmedarbeider eller tilsvarende kompetanse	Markedsføring over Internett, e-handel	36.100	Ikke tilbudt
	NKI Fjernundervisning	Regnskapsskolen		1 år deltid	PC med Word, Excel, Internett og kapasitet til regnskapsprogram Visma Global	Bruke IT-basert regnskapssystem, budsjettering og økonomistyring	19.850	..
		Økonomikonsulent		1 år deltid	PC med Word, Excel, Internet	Økonomikonsulent i små/mellomstore bedrifter	16.900	..
	NKS Fjernundervisning	Kontorarbeider		1 år deltid	PC med Word, Excel, Powerpoint, Internett	Bruke IT-baserte kontorstøttesystemer	20.400	..
		Lønns- og personalmedarbeider		1 år deltid	Som over	Bruke IT-baserte lønns- og personalsystemer	18.200	..
		Regnskapsmedarbeider		1 år deltid	Som over	Bruke IT-baserte regnskapssystemer	15.600	..
		Salgs- og markedsarbeid		1 år deltid	Som over	Planlegge og gjennomføre salgs- og markedsarbeid	20.400	..

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	Norges Merkantile Fagskole	Advokatsekretær	Søknad	1 år	Treårig vgs eller realkompetanse, erfaring med bruk av PC (evt forkurs)	Sekretær i advokatkontor og andre juridiske miljøer	65.800	54
		Administrasjonssekretær	Søknad	1 år	Som over	Administrasjonssekretær i privat eller offentlig virksomhet (praksisperiode)	65.800	
		Eiendom	Søknad	1 år	Som over	Eiendoms/ salgskonsulent, meglerassistent, meglersekretær, eiendomsforvalter	65.800	40
		Eksport – internasjonal handel	Søknad	1 år	Som over	Eksportkonsulent for mindre bedrifter, eksportansvarlig i mindre bedrifter, representant på et eksportmarked (praksisperiode)	65.800	0 (start høst 2007)
		Internasjonal innkjøper	Søknad	1 år	Som over	Innkjøpsassistent/ansvarlig, produksjef/assistent, offentlig innkjøper, frakt- og spedisjonsmedarbeider, selvstendig importør (praksisperiode)	65.800	0
		Regnskap og lønn	Søknad	1 år	Som over	Arbeid i økonomi- eller regnskapsavdeling i firma	65.800	22
		Salg- og markeds konsulent	Søknad	1 år	Som over	Salgs- og markedsarbeid som del av en større markedsavdeling eller som eneste ansatt i et lite firma	65.800	18
		Shipping	Søknad	1 år	Som over	Arbeid i norske og utenlandske rederier, offshore, skipsmeglere, befraktere, speditører,	65.800	63

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
						havneagenter og næringsorganisasjoner		
	Næringsakademiet	Kontorfag med IT	Godkjent	½ år, deltid 1 år	Treårig vgs eller tilsvarende realkompetanse. Grunnleggende økonomi- eller IT-ferdigheter (evt forkurs)	Bruke IT-verktøy i administrative kontorfaglige oppgaver	32.250	20
		Kontorfag med økonomi og regnskap	Godkjent	½ år, deltid 1 år	Som over	Regnskapsmedarbeider, kontere bilag og føre regnskap på PC	35.250, deltid 52.000	
		Markedsøkonom	Godkjent	1 år	Treårig vgs eller tilsvarende realkompetanse. Grunnleggende økonomi- og IT-ferdigheter (evt forkurs)	Utvikle markedsføringsplaner for bedrifter md bruk av IKT	68.500	69
		Markedsøkonom med salgsledelse	Godkjent	½ år	Markedsøkonom	Fordypning i salgsledelse og coaching av selgere	34.250	32
		Markedsøkonom diplom		½ år	Markedsøkonom med salgsledelse	Diplomoppgave fra lokalt næringsliv, ledelseskompetanse	34.250	
		Medisinsk sekretær (1-2)	Søknad	1 år, deltid 1 år	Treårig vgs eller tilsvarende realkompetanse. Grunnleggende IT-ferdigheter (evt	Sekretær i legekontorer, helsestasjoner, sykehus og andre helseinstitusjoner	68.500, deltid 52.000	123

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
					forkurs).			
		Medisinsk sekretær (3)	Søknad	½ år	Medisinsk sekretær (1-2)	Fordypning i helse- og sosialfag for veiledning av pasienter og kontakt med det offentlige	34.250	76
		Medisinsk sekretær diplom		½ år	Medisinsk sekretær (3)	Diplomoppgave fra lokalt arbeidsliv, ledelseskompentanse	34.250	
		Regnskapsmedarbeider	Godkjent	½ år	Treårig vgs eller tilsvarende realkompetanse. Regnskapslære tilsvarende VK1 (evt forkurs). Grunnleggende IT-ferdigheter (evt forkurs)		35.250	179
		Regnskapskonsulent	Godkjent	1 år, deltid 1,5 år	Som over	Regnskapsføring i små og mellomstore bedrifter	68.500	47
		Regnskapsøkonom	Godkjent	½ år	Regnskapskonsulent	Økonom/controller i små og mellomstore bedrifter	34.250	93
		Regnskapsøkonom med diplom		½ år	Regnskapsøkonom	Diplomoppgave fra lokalt næringsliv, ledelseskompentanse	34.250	
		Operativ ledelse	Godkjent	1 år, deltid 1 år	Fagutdanning ut over vgs og/eller relevant yrkespraksis	Diplomoppgave. Lederkompetanse på mellomledernivå som avdelingsleder, teamleder, prosjektleder	68.500, 52.500 deltid	22
	Treider College,	Administrasjonssekretær		1 år	Generell	Administrasjons/	63.000	27

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	Treider Fagskole				studiekompetanse eller relevant realkompetanse	markeds/økonomi- sekretær		
		Advokatsekretær		1 år	Som over	Sekretær i advokatkontorer, domstoler, politiet, statsforvaltning, kontrakts/prosjekt avdelinger	63.000	24
		International Management Assistant (ESA)		1 år	Treiders ettårige administrasjons utdanning eller tilsvarende	ESA-diplom for administrative stillinger nasjonalt og internasjonalt	29.900	0
		Halvårig sekretærkurs		½ år	Ingen spesiell kompetanse	Administrative stillinger i privat og offentlig sektor	29.500	20
		Butikkledelse	Godkjent	1 år	Generell studiekompetanse eller relevant realkompetanse	Butikkleder eller assisterende butikkleder, særlig innen kjeder	63.000	29
	Utdanningshuset	Advokatsekretær	Søknad	½ år, deltid 1 år	Fullført treårig vgs eller realkompetanse	Sekretær og saksbehandler på advokatkontor, offentlig forvaltning og større bedrifter	39.900	54, 75 deltid
		Medisinsk sekretær		½ år, deltid 1 år	Som over	Medisinsk dokumentasjon, pasientadm. IT-systemer, laboratoriearbeid på legekontor	42.000	98, 104 deltid
		Regnskapsmedarbeider med lønn og personal	Søknad v-2007	½ år, deltid 1 år	Som over	Bruk av IT-verktøy i regnskaps-, lønn- og personalarbeid	39.900	10, 44 deltid
		Tannlegeassistent		½ år, deltid 1	Som over	Bruk av IT-verktøy pasientadministrasjon, opplæring i	42.000	8, 18 deltid

Fagfelt	Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
				år		klinikkarbeid		
		Prosjektmedarbeider for bygg- og anleggsbransjen		½ år, deltid 1 år	Som over eller relevant yrkespraksis	Fremdrift og logistikkstyring, IT, HMS, jus, økonomi og budsjettarbeid	39.900	0, 0 deltid
	Wang *	Administrasjonssekretær		1 år	Studiekompetanse eller relevant realkompetanse	Bruk av IT-systemer for økonomi/regnskap i små og mellomstore bedrifter, evt markedsføring	29.600	10
		Advokatsekretær		1 år	Som over	Økonomi/regnskap, juridiske emner	29.600	10

Tabell 6 Oversikt over yrkesrettet utdanning i helsefag (alternativ medisin) ved private skoler i 2007

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
Akupunkturhøgskolen (AKHS)	Akupunktur for helsepersonell	Søknad	3,5 år deltid		Helsefaglig utdanning på minimum sykepleier- eller fysioterapeutnivå	Akupunktør NAFO Norsk akupunkturforening. Diagnostisere, planlegge og gjennomføre akupunkturbehandling innen rammen av tradisjonell kinesisk medisin (TKM)	140.490	212 (begge studier)
	Akupunktur med grunnmedisin		5 år deltid	2.000	Generell studiekompetanse/ realkompetanse. Grunnmedisin (90 stp) deltid ved Encefalon Høgskole.	Som over	219.390	
ArunA-Akademiet	Massasje- og avspenningsterapeut, Psykoterapeut og Livsveileder	Søknad	4 år deltid	688	Normalt 28 år. Intervju. Ha grunnleggende erfaring fra terapi eller selvutviklings prosess.	InnerLifeTerapeut® Egen praksis eller i yrker innenfor næringsliv, naturmedisin, helse, personal og omsorgsarbeid.	164.350	64
Atlantis Medisinske Høgskole (AMH)	Medisin grunnfag (60 stp)		1 år, deltid 2 år		Generell studiekompetanse/ realkompetanse	Anatomi og fysiologi. Biokjemi/ kjemi. Mikrobiologi. Etikk. Psykologi. (30 stp). Farmakologi og patologi. Sykdomslære. Samfunnsmedisin. (30 stp).	49.000, deltid 54.000	
	Anatomi og fysiologi (30 stp)		½ år, deltid 1		Generell studiekompetanse/ realkompetanse	Se Medisin grunnfag.	27.000	

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
			år					
	Bevegelsesapparatets anatomi og fysiologi (30 stp)		½ år, deltid 1 år		Avlagt eksamen i anatomi/fysiologi eller tilsvarende	Solid forståelse av kroppens normale funksjon, særlig muskel- og nervesystemet. For bl a akupunktører, homøopater, osteopater og andre utøvere av tradisjonell/alternativ medisin.	27.000	
Axelsons Body Work School	Akupressør - Stressterapi (diplom)		1 år deltid	200	Akupressur grunnkurs. Grunnmedisin før/under/etter utdanningen.	”Akupunktur uten nåler”.	28.100	18
	Friskvernkonsulent (diplom)		1 år deltid	200	Ingen spesielle	Stresshåndtering og massasje. ”Helseinspirator” innen privat og offentlig sektor.	39.400	33
	Massør (diplom)		½ år deltid	430	Ingen spesielle	Massasje (løse opp muskelspenninger) innen friskvern, idrett, helsestudio, hotell, helse/omsorg, rekonvalesenshjem, klinikker	29.250	52
	Massasjeterapeut (diplom)		1 år deltid	700	Diplomert massør. Grunnmedisin.	Arbeide mer spesifikt med skader og problemer med muskler, ledd og skjelett	19.500	26
	Soneterapeut/ Refleksolog (diplom)		1 år deltid		Soneterapi grunnkurs. Grunnmedisin for diplom.	Soneterapi på føtter, hender, ører og legger	32.000	32
Biomedisinsk senter	Aromaterapi		1 år deltid	240		Aromaterapeut. Utdanning godkjent av NNH Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon	28.850	11

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	Coaching		1 år deltid	240			27.000	8
Bio Medius Akademiet (BMA)	Anatomi, fysiologi, sykdomslære og mikrobiologi (AFSM)	Søknad	1 år deltid	224		Kompetanse til sykepleiernivå. Nødvendig for å bli medlem av NNH Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon eller annet alternativ medisin forbund.	28.000	13
	Akupunktur		3,5 år deltid	991	Grunnleggende kunnskap i engelsk. Før eller i første år eksamen i anatomi etc til sykepleiernivå (AFSM).	Akupunktør T.C.M. (Traditional Chinese Medicine)	142.800	7
	Kinesiologi		2 år deltid	432	Eksamen i anatomi etc (AFSM). Kurs i ernæring.	Kinesiolog, medlemskap i NNH	43.400 + 6.600	7
	Klassisk massasje med holistisk vinkling		7 mnd deltid	192	Eksamen i anatomi etc (AFSM)	Rygg-, nakke- og skuldermassasje for idrett og næringslivsmarkedet. Kroppsmassasje.	24.500	Start H 2007
	Kraniosakralterapi (KST)		2 år deltid	240	Eksamen i anatomi etc (AFSM)	Avbalansering av sentralnervesystemet.	33.800	8
	Massør/Diplommassør BMA		1 – 2 år deltid	248	Eksamen i anatomi etc (AFSM)	Gjennomført kurs i Klassisk muskelmassasje, Aromamassasje, Meridianmassasje og Shiatsu massasje (akupressur)	32.500	
	Naturmedisinsk aromaterapi	Søknad, avslag	1,5 år deltid	370	Eksamen i anatomi etc (AFSM)	Naturmedisinsk Aromaterapeut, medlemskap i NNH	49.800	7

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	Soneterapi	Søknad	1 år deltid	240	Eksamen i anatomi etc (AFSM).	Soneterapeut, medlemskap i NNH. Kurs i ernæring og psykologisk redskap/ journalskriving.	33.200 + 13.200	5
	Øreakupunktur		1 år deltid	168	Eksamen i anatomi etc (AFSM).	Øreakupunktur. Kurs i ernæring og psykologisk redskap/ journalskriving.	24.500 + 13.200	5
Biopathøgskolen i Norge	Biopati		4 år deltid	744	Grunnmedisin 30 stp før/under utdanningen	Biopat BIN. Bruk av kostterapi, vitamin og mineral terapi, immunterapi (homøopati) og regulasjonsterapi (urter, soneterapi, akupunktur, yoga)	120.000	9
Encefalon Høgskole i Grunnmedisin	Medisin grunnfag (60 stp)		1 år, deltid 2 år		Generell studiekompetanse/ realkompetanse	Anatomi/fysiologi, biokjemi/kjemi, mikrobiologi, sykdomslære, ernæring, samfunnsmedisin, medisinsk etikk.	50.600	
	Anatomi og fysiologi (30 stp)		½ år, deltid 1 år		Som over		26.300	
	Sykdomslære og samfunnsmedisin (30 stp)		½ år, deltid 1 år		Som over. Anatomi/fysiologi (30 stp) fra Encefalon eller idrettshøgskolen eller 3årig utdanning fra helsefaghøgskole.		26.300	
	Funksjonell anatomi og		½ år,		Som forrige utdanning.			

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	fysiologi (30 stp)		deltid 1 år					
	Medisinsk grunnstudium (30 stp)		1 år deltid		Generell studiekompetanse/ realkompetanse	Anatomi/fysiologi, biokjemi/kjemi, mikrobiologi, sykdomslære, samfunnsmedisin, medisinsk etikk.	26.300	
Institutt for helhetsmedisin (IFH)	Klassisk massasje/ muskelterapi (diplom)		1,5 år deltid	400		Massør/muskelterapeut medlem NMF Norges Massørforbund.	43.000	36
	Soneterapi	Søknad	2 år deltid	860	Studiekompetanse eller relevant realkompetanse (arbeid med pasienter, klienter eller barn/ungdom)	Soneterapeut NNH Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon. Stimulere refleksjoner på føttene, forebyggende og som behandling.	74.800	21
Institutt for Kinesiologi	Kinesiologi		3 år deltid			Avdekke ubalanser i kroppens energisystem ved muskeltester. Løse opp fysiske, mentale og psykiske blokeringer.	120.000	12
Institutt for Refleksologi og Massasje (IRMAS)	Refleksologi		1 år deltid	348	Fylt 20 år. Ha medisinkunnskaper på sykepleienivå eller tilsvarende 36 stp anatomi og fysiologi (evt under/etter). Kurs i kosthold/ernæring.	Refleksolog (fot, hånd, legg), manuell terapi, akupressur, øre akupunktur, lysterapi, irisdiagnostikk	44.600	Max 20

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
	Massasje terapi				Som over.	Klassisk og terapeutisk massasje, ernæring og mineralterapi		
Nordisk Akademi for Osteopati (NAO)	Osteopati (diplom)		5 år deltid	1.400	Basiskompetanse i medisinske fag minst tilsvarende nivået fra fysioterapiutdanning	Osteopat D.O. Manuell behandling for å normalisere funksjons- og bevegelsesforstyrrelser.	150.000	87
Nordisk Akupunkturhøgskole (NAHS)	Akupunktur		3,5 år deltid		Generell studiekompetanse. Godkjent eksamen i vestlig medisin på sykepleier/ fysioterapeutnivå eller medisin mellomfag.	Teoretisk og klinisk akupunktur med ulike østlige og vestlige teknikker. Samarbeide om enkeltpasienter med offentlig autoriserte helsearbeidere.	148.750	
Norsk Akademi for Naturmedisin (NAN)	Homeopati		5 år deltid	1.676	Studiekompetanse eller realkompetanse. Fordel med kjemi eller biologi fra vgs.	Homøopat medlem NHL Norske Homeopaters Landsforbund. Integrert medisin og naturmedisin.	199.200	
	Naturopati		5 år deltid		Som over.	Naturopat medlem NNL Norsk Naturopaters Landsforbund. Ernærings- og urteterapi, homøopati, soneterapi og øreakupunktur.	199.200	
	Shiatsu terapi		5 år deltid		Som over.	Shiatsu eller akupressur.	199.200	
	Veteropati		5 år deltid		Som over. Erfaring med dyr.	Behandling av dyr med homøopati og akupunktur.	199.200	
Norsk Aromaterapiskole	Aromaterapi		1 år deltid	250	Studiekompetanse eller tilsvarende.	Naturmedisinsk aromaterapeut. Grunnmedisin	32.000	10

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
						er obligatorisk tillegg for godkjenning fra NNH Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon.		
Norsk Gestaltinstitutt	Coaching	Godkjent (60 stp)	2 år deltid	410	Generell studiekompetanse. Arbeide profesjonelt med mennesker.	Lære prosessorientert veiledning (coaching) og bruke i daglig arbeid i organisasjoner	78.000	40
	Gestaltterapeut	Godkjent (120 stp)	4 år deltid	784	Treårig høyskoleutdanning eller tilsvarende. Arbeide profesjonelt med mennesker. Minimum 30 timer gestalt erfaring.	Medlem NGF Norsk Gestaltterapeutforbund.	100.000	240
Norsk Høgskole for Helhetsterapi (NHH)	Helhetsterapeut	Søknad	4 år deltid	1.240	Generell studiekompetanse/ realkompetanse. Medisin grunnfag før/under utdanningen.	Kinesiologi (muskler), fotsone terapi, aromaterapi, øreakupunktur, meridiandrenasje (energibaner)	150.000	46
Norsk Institutt for Zoneterapi	Fotsoneterapi		2 år deltid	650	Fysiologi, anatomi, patologi (300 timer) tas i første år (evt fra sykepleierutdanning o l)	Zoneterapeut NIZ. Kvalifiserer for opptak i NNH Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon.	84.000 (39.000 + 45.000)	20
Norsk Prana Institutt	Akupressur		2 år deltid	294		Massasje med tommel/finger på ”trykkpunkter” (tilsvarende akupunktur) for å styrke kroppens helbredende krefter.	61.500	8
	Akupunktur		3,5 år deltid	1.130		TCM (Tradisjonell Kinesisk Medisin)/ klassisk akupunktur.	136.500	13

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
						Medlem i Norsk Forening for Klassisk Akupunktur og Norsk Akupunktur Hovedorganisasjon.		
	Alternativ psykologi		3,5 år deltid	504		Moderne og alternativ psykologi, naturterapeuters metoder	109.200	8
	Aromaterapi		1 år deltid	230		Aromaterapeut, massasje med eteriske oljer	32.000	
	Aromatisk fysiopati massasje		2 år deltid	294		Terapeutisk massasje for å fjerne fysiske og psykiske blokkeringer	50.500	32
	Ernæringsterapi – Bio Ernæring		1 år deltid	140		Utarbeide individuelt tilpasset plan for kosthold og kosttilskudd, forebyggende og terapeutisk for å rette opp ubalanser	35.000	8
	Homøopati		3,5 år deltid	1.130	Grunnmedisin eller helsefaglig utdanning.	Homøopat. Medlem i NLH Norges landsforbund av Homøopraktikere og NHHH Norsk Hovedorganisasjon for Naturmedisinsk Helsepersonell.	119.000	12
	Iris diagnose terapi		2 år deltid	280	Egner seg for akupunktører, homeopater og andre naturterapeuter	Diagnostisere fysiske/psykiske sykdommer ut fra synlige tegn i øyets iris	60.000	
	Kinesiologi		3 år deltid	1.165		Avdekke ubalanser i kroppens energisystem ved	123.624	6

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
						muskeltester. Løse opp fysiske, mentale og psykiske blokkeringer.		
	Soneterapi & Refleksologi		2 år deltid	294		Punktmassasje av reflekssoner (fot, hånd, ansikt mm), øreakupunktur, fargesoneterapi, kosthold/ernæring	66.900	12
	Øreakupunktur		1 år deltid	186		Kinesisk øreakupunktur, kost/ernæring.	30.000	11
Norsk Psykodrama Institutt	Psykodrama assistent (grunnutdanning)		2 år deltid	500	Treårig høyskole utdanning eller realkompetanse. Minst 50 timer egenerapi i psykodrama. Personlig egnethet, intervju.	Gruppeledelse, relasjonsbygging, konfliktløsning, rolleforståelse, gruppeterapi, formidling, coaching.	56.000	23
	Psykodrama leder		3 år deltid	700	Psykodrama grunnutdanning	Praktisere som psykodramatiker og lede psykodrama grupper på ulike profesjonsområder i bl a helsevesen, utdanningssektor, administrasjon, formidling og kreative yrker.		23
	Psykodrama regissør/terapeut		2 år deltid	421	Psykodrama leder utdanning	Psykodramaterapeut. Veilede psykodramaledere.		15
Norsk skole for tradisjonell kinesisk medisin	Akupunktur		3,5 år deltid	1.369	Bestått treårig vgs (biologi, kjemi og fysikk anbefalte fag) eller realkompetanse. Grunnmedisin (30 stp)	Akupunktør diplom TCM®. Medlem TCM-Norway og NHH Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon.	162.500	50

Skole	Utdanning	Godkjent som fagskole utdanning?	Varighet	Undervisningstid (timer)	Opptakskrav	Kompetanse utdanningen gir	Pris for hele utdanningen	Antall studenter 2006/07
					ønskelig før eller under utdanningen.			
	Oriental medisin		5 år deltid	1.705			202.500	6
	Senior akupunktur		2 år deltid				30.000	14
	Tuina massasje		1,5 år deltid	336			40.000	10
Sirius Instituttet for Komplementær Alternativ Medisin	Fysikalsk muskelterapi		2 år deltid	460	Grunnmedisin (30 stp eller 300 timer) før/under studiet	Utdanningen godkjent av NNH Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon.	59.000	30
	Kraniosakral teknikker		2 år deltid	460				20
	Refleksologi		2 år deltid	460				12
Skandinavisk Institutt for Klassisk Homeopati	Homeopati		3,5 år deltid	960	Generell studiekompetanse/ realkompetanse. Grunnmedisinsk utdanning eller minimum 3-årig helsefagutdanning.	Homøopat. Klassisk homøopati, ernæring, coaching. Utdanning godkjent av NHL Norske Homeopaters Landsforbund.	133.350	35
Yogaprosess (Yogalærerskolen i Norge)	Yogalærer 1		1 år deltid	228	Bør ha noe erfaring med yoga	Yoga historie og teknikker, meditasjon, anatomi. Integrere enkle yogateknikker i eget yrke (lærer, sykepleier, danser, instruktør mm).	18.500	17
	Yogalærer 2		2,5 år deltid	686	Yogalærer 1	Kunne tilby egne kurs i yoga og meditasjon.	67.500	34

5 Utviklingen i privatskolemarkedet 1998 – 2006 og videre fremover

Ingen uavbrutt vekst i privatskolemarkedet

Har det vært vekst i privatskolemarkedet, slik at det har blitt stadig flere elever i yrkesrettet utdanning ved private skoler i de senere årene? Det har ikke vært noen uavbrutt vekst i antall elever fra 1998 til 2006. Antallet årlig har variert mellom 7.500 og 8.500 elever, med unntak av toppåret 2000 med 9.500 elever. Det var bare 6.500 elever i 2006, men antallet blir 8.800 elever når vi tar med elever i nye godkjente fagskoleutdanninger ved private skoler. (Disse tallene fra Statistisk sentralbyrå gjelder elever i utdanninger ved private videregående skoler som ikke er under Opplæringsloven, det vil si ikke vanlig videregående opplæring.)

Privatskolemarkedet for yrkesrettet utdanning har mange skoler som tilbyr utdanninger innen ulike fagfelt med skiftende popularitet og skiftende arbeidsmarked. Da er det kanskje ikke så rart at det fra et år til neste år kan bli 1.200 flere elever (2005 – 2006) eller 1.300 færre elever (2000 – 2001). Sett i forhold til samlet elevtall blir dette årlige endringer på omtrent 15 prosent.

Utdanninger i humanistiske og estetiske fag er gjennomgående de mest populære, de har hatt mellom 3.000 og 4.000 elever årlig ved private skoler siden år 2000. Dette er yrkesrettede utdanninger i ett til tre år for såkalt kreative yrker innen design, fotografi, film og TV, billedkunst, (populær)musikk o.l. Også private bibelskoler og kunstsikoler gir utdanninger i dette fagfeltet.

Utdanninger i naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag er også populære, de har hatt 3.000 – 4.000 elever ved private skoler i årene 1998-2000. Dette var i stor grad IT utdanninger. Så kollapset dette markedet for de private skolene, det var færre enn 400 elever i 2005. Men med nye godkjente fagskoleutdanninger ved private skoler ble det vel 1.200 elever i 2006. Det er etablert nye populære utdanninger som kombinerer IT (Web) med medie- og designfag.

Utdanninger i økonomiske og administrative fag er populære i hele perioden, de har hatt mellom 800 og 1.500 elever årlig ved private skoler. Det var flest elever i 2003. Dette er oftest korte utdanninger på et halvt år eller ett år, til dels som moduler for samlet to års utdanning. Private skoler kan søke å dekke behovet for slik kort utdanning, etter at toårig økonomisk-administrativ utdanning ved statlige høyskoler har blitt treårig bachelorutdanning.

Utdanninger i samfunnsfag og juridiske fag er blitt mer populære, de har hatt 200-300 elever helt frem til 2002 men har 1.000 elever i 2006 ved private skoler.

Utdanninger i samferdselsfag, sikkerhetsfag og andre service fag har blitt mer populære, antall elever ved private skoler har økt fra rundt 200 til 800 inkludert nye godkjente fagskoleutdanninger i 2006. Dette er særlig utdanninger for ulike yrker i reiseliv og turisme.

Utdanninger i helsefag, sosialfag og idrettsfag har hatt mellom 550 og 700 elever årlig ved private skoler i perioden ifølge Statistisk sentralbyrå. I kartleggingen har vi i helsefag (alternativ medisin) mer enn 1.200 elever nå i 2007, mens det var 900 elever i slike utdanninger i 1999. Dette er i overveiende grad deltidsutdanninger ved små skoler, og slike utdanninger kan ha for få undervisningstimer til å bli registrert av Statistisk sentralbyrå.

På vei mot fagskoler?

Etter 2005 har det vært en prosess fra uregulert utdanning eller utdanning regulert gjennom Lov om frittstående skoler til regulering gjennom Lov om fagskoler. Særlig de store privatskolene har søkt og søker NOKUT om godkjenning av sine heltidsutdanninger som fagskoleutdanninger. Dette vil bli nødvendig for at studentene skal kunne få lån gjennom Statens lånekasse for utdanning fra 2008.

I humanistiske og estetiske fag ved private skoler var vel 600 elever i godkjente fagskoleutdanninger 1. oktober 2006, dette var 1/6 av alle elevene. I økonomiske og administrative fag ved private skoler var 580 elever i godkjente fagskoleutdanninger, dette var 1/2 av alle elevene. I naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag ved private skoler var 900 elever i godkjente fagskoleutdanninger, dette var 3/4 av elevene.

Ved kartleggingen i april 2007 var 34 av 271 yrkesrettede utdanninger ved private skoler allerede godkjent som fagskoleutdanning av NOKUT, og søknader var levert for 63 andre utdanninger.

Mange små skoler tilbyr utdanninger på deltid, særlig i alternativ medisin og hygiene- og skjønnhetspleie. Siden studentene vanligvis kan finansiere utdanningen med egen yrkesaktivitet, er de ikke så avhengige av finansiering gjennom Statens lånekasse for utdanning. Disse skolene kan trolig klare seg uten offentlig godkjenning. Skolene er mer avhengige av at organisasjonene av yrkesutøvere godkjenner at utdanningene kvalifiserer for medlemskap.

Det er spenninger mellom ønsket om fleksibilitet i utdanningstilbud og kravet om offentlig godkjenning for kvalitetsgaranti. Statssekretær Lisbet Rugtvedt i Kunnskapsdepartementet sa i en tale til Landsmøte i Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) 24. mars 2007: "Koblingen til arbeidsmarkedet setter rammer for graden av styring fra departementet overfor fagskolefeltet. Fagskoleutdanningene skal være fleksible, og skiftende behov skal styre tilbudet av fagskoleutdanninger. Dette vil etter vårt syn innebære at utdanningstilbud oppstår, nedlegges eller endres ettersom behovene og etterspørselen i arbeidsmarkedet endres. Det offentlige ansvar skal først og fremst være å gi en ramme som sikrer utdanninger av høy kvalitet og studentenes rettigheter. Det er to sider av samme sak."

Det er grunn til å regne med at flere yrkesrettede utdanningstilbud ved private skoler i løpet av månedene fremover vil bli godkjent som fagskoleutdanning av NOKUT etter vurdering av sakkyndige. Samtidig peker køen av søknader mot at godkjenningsordningen kanskje kan bli mer fleksibel og mindre tidkrevende. Dette diskuteres av Kunnskapsdepartementet i et høringsnotat om forslag til endringer i lov om fagskoleutdanning (KD 2006). Det kan være rimelig at en skole, under visse vilkår, får godkjenning som tilbyder med faglige fullmakter til å opprette og legge ned utdanningstilbud – det vil si uten å måtte søke NOKUT om dette. Slik er det allerede for private høyskoler. Særlig kan dette være hensiktsmessig for større skoler med en bred fagportefølje. Men etter departementets mening bør godkjenning av hvert enkelt utdanningstilbud fortsatt være hovedregel.

Det er flere forslag til endringer i Lov om fagskoleutdanning:

- Skoler som får godkjenning av utdanninger, skal ha interne systemer for kvalitetssikring, der studentevalueringer inngår.
- Også private skoler kan få statstilskudd for fagskoleutdanninger etter en separat vurdering i NOKUT. Dette kan kombineres med studieavgift. Men slike skoler skal ikke kunne gi økonomisk utbytte til eier.
- Betegnelsene ”fagskole” og ”fagskoleutdanning” kan bare brukes av skoler og utdanninger som har godkjenning etter loven. (Flere private skoler har fagskole i navnet, noen har fått godkjent utdanninger og andre har sendt søknader.).

Privatskolemarkedet vil i økende grad bli regulert gjennom Lov om fagskoleutdanning. Dette er viktig for å sikre gode utdanningstilbud til ungdom som etter videregående opplæring ønsker en kort og praktisk rettet yrkesutdanning, som alternativ til høyere utdanning.

Referanser

- Brandt, Ellen & Grethe Hovland (1998) Utdanningsinstitusjoner i alternativ medisin. Oslo: NIFU Norsk institutt for studier av forskning og utdanning. NIFU skriftserie nr. 15/98.
http://www.nifustep.no/norsk/publikasjoner/utdanningsinstitusjoner_i_alternativ_medisin
- Kårstein, Asbjørn & Ellen Brandt (1999) Opplæringstilbud på mellomnivå. Oslo: NIFU Norsk institutt for studier av forskning og utdanning. NIFU skriftserie nr. 3/99.
http://www.nifustep.no/norsk/publikasjoner/oppl_ringstilbud_p_mellomniv
- KD (2006) Høringsbrev om forslag til endringer i lov om fagskoleutdanning (fagskoleloven). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
http://www.regjeringen.no/upload/kilde/kd/hdk/2006/0020/ddd/pdfv/298368_fagskoleloven_brs_nov06_vedl2_og_3.pdf
- NOU 2000:5. Mellom barken og veden – om fagskoleutdanninger. Oslo: Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. (Utredning fra Berg-utvalget.)
- NOU 1998:21. Alternativ medisin. Oslo: Sosial- og helsedepartementet. (Utredning fra Aarbakke-utvalget.)

Skole	Adresse	Sted	Telefon	Webadresse
Akademiet Fagutdanning	Pilestredet 56 A	0167 Oslo		www.akademiet.no
Akupunkturhøgskolen (AKHS)	St. Olavsgt. 12	0165 Oslo	22 98 81 40	www.akhs.no
Art Complexion make-up skole	Rådhusgt. 30	0151 Oslo	22 33 30 70	www.artcomplexion.no
ArunA-Akademiet	Sagveien 28	0459 Oslo	22 35 55 77	www.aruna.no
Atlantis Medisinske Høgskole (AMH)	Kongsveien 30	0193 Oslo	23 30 42 10	www.amh.no
Axelsons Body Work School	Møllergt. 24	0179 Oslo	23 10 36 20	www.axelsons.no
Beauty Hudpleiefagskolen	Øvre Slottsgt. 8	0157 Oslo	22 33 15 01	www.beautyskolen.com
Biomedisinsk Senter	Byfogd Christensensgt. 12	4011 Stavanger	51 53 19 66	
Bio Medius Akademiet (BMA)	Krumgt. 7	0170 Oslo	22 93 13 40	www.biomediusakademiet.no
Biopathhøgskolen i Norge	Rådmann Halmrasts vei 18	1337 Sandvika	67 54 12 46	www.biopathhøgskolen.no
Bårdar Akademiet	Kristian Augustsgt. 15	0164 Oslo	22 20 90 10	www.baardar.no
Den franske kosmetologskole	Odinsgt. 1	0266 Oslo	22 44 56 23	www.dfks.no
Designinstituttet AS	Sandakerveien 24 D	0473 Oslo	23 23 09 70	www.designinstituttet.no

Skole	Adresse	Sted	Telefon	Webadresse
Encefalon Høgskole i Grunnmedisin	Pb 3922 Ullevål Stadion Sognsveien 75	0806 Oslo 0855 Oslo	22 18 03 12	www.encefalon.no
FACE Stockholm Make Up School	Vetrlidsalmenningen 4	5003 Bergen	55 32 99 80	www.facestockholm.no
Film og TV Akademiet se NISS				
Handelsinstituttet (HI)	Pb 46 Nygårdstangen Jonas Reinsgt. 4	5838 Bergen 5008 Bergen	55 55 92 60	www.handelsinstituttet.no
H2 Akademiet	Thomas Angellsgt. 5	7011 Trondheim	73 80 76 06	www.h2.no
Hudpleieakademiet AS	Fredensborgveien 24 P	0177 Oslo	22 99 29 80	www.hudpleieakademiet.no
Idefagskolen	Pb 2364 Ramdalveien 2	3103 Tønsberg 3128 Nøtterøy	33 38 25 80	www.idefagskolen.no
Institutt for helhetsmedisin AS (IFH)	Nedre Slottsgt. 13	0157 Oslo	22 42 11 77	www.ifh.no
Institutt for kinesiologi AS	Fagervikveien 9	2408 Elverum	95 28 89 97	
Institutt for Refleksologi og Massasje (IRMAS)	Kongsveien 30	0193 Oslo	23 30 42 60	www.irmas.no
Interiørdesigner- Dekoratorfag Skolen (IDS)	Strømsveien 80	2010 Strømmen	63 81 71 60	www.idsskolen.no
IT – Akademiet Fagskole AS	Pb 180 Bryn Brynsveien 3 B	0611 Oslo	23 37 70 00	www.it-akademiet.no
Make-Up Artistiskolen i Oslo	Fredensborgveien 24 L	0177 Oslo	22 11 03 03	www.makeart.no
Moteskolen AS Esmod Oslo	Økern Torgvei 13	0580 Oslo	23 05 15 50	www.esmod.no

Skole	Adresse	Sted	Telefon	Webadresse
Negl Akademiet AS	Drammensveien 159	0277 Oslo	23 25 36 36	www.neglakademiet.no
NISS Nordisk Institutt for Scene og Studio	Pb 9215 Grønland Christian Kroghsgt. 2	0134 Oslo 0186 Oslo	22 05 75 50	www.niss.no
NKI Fjernundervisning	Postboks 111 Hans Burums vei 30	1319 Bekkestua	67 58 88 00	www.nki.no
NKS Fjernundervisning Campus Kristiania	Pb 1155 Sentrum Kirkegt. 24	0107 Oslo 0153 Oslo	22 59 61 00	www.nks.no
Nordisk Akademi for Osteopati (NAO) Stiftelsen NAO	Kongsveien 30 Pb1081 Flattum	0193 Oslo 3503 Hønefoss	23 30 42 40	www.osteopatiskolen.no
Nordisk Akupunktur Høgskole (NAHS)	Kongsveien 30	0193 Oslo	23 30 42 30	www.nahs.no
Nordisk Hud- og Spa Akademi (NHSA)	Pb 940 Brakerøya Nedre Storgt. 53	3002 Drammen 3015 Drammen	32 24 66 50	www.nhsa.no
Norges Kreative Fagskole	Pb 1190 Sentrum Kirkegt. 24-26	0107 Oslo 0153 Oslo	22 59 64 00	www.norgeskreativefagskole.no
Norges Merkantile Fagskole	Pb 1190 Sentrum Kirkegt. 24-26	0107 Oslo 0153 Oslo	22 59 64 00	www.norgesmerkantilefagskole.no
Noroff Bedriftsfagskolen	Kirkegt. 22	4612 Kristiansand	38 00 00 00	www.bedriftsfagskolen.no
Noroff Instituttet	Kirkegt. 22	4612 Kristiansand	38 00 00 00	www.noroff.no
Norsk Akademi for Naturmedisin (NAN)	Kongsveien 30	0193 Oslo	23 30 42 20	www.nan.no

Skole	Adresse	Sted	Telefon	Webadresse
Norsk Aromaterapiskole	Josefinesgt. 2 B	0351 Oslo	22 46 78 97	
Norsk Fotofagskole	Mellomila 90	7018 Trondheim	73 51 81 92	www.fotofagskolen.no
Norsk Frisørskole AS	Administrasjon, Postuttak	8002 Bodø	05006	www.norskfrisorskole.no
Norsk Frisør-, Hud- og Stylistiskole Hamar AS	Torggt. 22	2317 Hamar	62 52 15 60	www.nfhs.no
Norsk Gestaltinstitutt AS	Fr. Nansens vei 12 D	0369 Oslo	22 59 16 50	www.gestalt.no
Norsk Høgskole for Helhetsterapi (NHH) AS	Kongsveien 30	0193 Oslo	23 30 42 50	www.helhet.no
Norsk Institutt for Zoneterapi (NIZ)	Reinaas Østre	7036 Trondheim	73 83 70 31	www.niz.no
Norsk Lydskole se NISS				
Norsk Prana Institutt (NPI)	Sluppenveien 12 C	7037 Trondheim	73 52 29 00	www.norsk-prana-institutt.no
Norsk Psykodrama Institutt	Henrik Ibsens gt. 60 C	0255 Oslo	22 44 01 75	www.psykodrama.no
Norsk skole for tradisjonell kinesisk medisin	Kjøpmannsgata 7	7500 Stjørdal	74 82 77 16	www.tcm.no
Norsk Yrkesdykkerskole AS	Pb 23 Fagerstrand brygge	1454 Fagerstrand	66 96 58 00	www.nyd.org
Næringsakademiet (NA)	Pb 6421 Etterstad Svovelstikka 3	0605 Oslo 0661 Oslo	22 08 65 00	www.na.no
Oslo Fotokunstskole AS	Waldemar Thranesgt. 86 B	0175 Oslo	22 37 45 12	www.oslofotokunstskole.no

Skole	Adresse	Sted	Telefon	Webadresse
Plus-skolen BA	Pb 26 Kirkegt. 28 A	1629 Gamle Fredrikstad	69 32 06 78	www.plus-skolen.no
Sirius Instituttet for Komplementær Alternativ Medisin	Møllerveien 28	5525 Haugesund	52 71 57 50	www.sirius-senter.com
Skandinavisk Institutt for Klassisk Homeopati (SIKH)	John Colletts alle 75	0854 Oslo	22 02 80 62	www.sikh.no
Skrivekunstakademiet i Hordaland	Georgernes Verft 12	5011 Bergen	55 23 04 50	www.skrivekunst.no
Sommer som Vinter Studiesenter (Hemsedal)	Eivind Nicander, Åsliveien 20 B	1392 Vettre	97 58 70 29	www.sommersomvinter.no
TITAN Teaterskole	Sørbyhaugen 33	0377 Oslo	22 14 27 77	www.titanteaterskole.no
Tone Lise Akademiet	Brugt. 12	0186 Oslo	22 41 73 01	www.tonelise.com
Treider AS College, Fagskole, Nettstudier	Kristian Augustsgt. 21	0164 Oslo	22 03 88 03	www.treider.no
Utdanningshuset AS	Nedre Vollgt. 8	0158 Oslo	24 14 99 40	www.utdanningshuset.no
Wang	Hansteens gt. 8	0253 Oslo	22 12 97 00	www.wang.no
Westerdals School of Communication	Fredensborgveien 24 Q	0177 Oslo	22 99 97 50	www.westerdals.no
Yogaprosess AS (Yogalærerskolen i Norge)	Ruseløkkveien 50	0251 Oslo	22 83 22 48	www.yogaskolen.no

